А Р Х И В   Н А   М А К Е Д О Н И Ј А   - С К О П Ј Е

НАУЧНО-ИНФОРМАТИВНИ ПОМАГАЛА ЗА АРХИВСКАТА ГРАЃА НА СТРАНСКИ ЈАЗИЦИ

В О Д И Ч
НИЗ СОДРЖИНАТА НА МИКРОФИЛМУВАНАТА АРХИВСКА ГРАЃА ДОНЕСЕНА ОД АРХИВИТЕ НА СССР

КНИГА I

Изработи:
Тронда Пејовиќ

Скопје, 1995

В О В Е Д

Во историскиот развиток на сите балкански народи, особено на словенските, Русија игра многу важна улога. Таа улога е особено значајна во однос на Македонија, која најдолго се наоѓала под турско ропство. Интересирањето на Русија за Македонија во одделни историски периоди создава богат материјал за односот на руската политика спрема Македонија, за нејзината улога во решавањето на т.н. “македонско прашање” кое завршува со распарчувањето на Македонија, како и за придонесот на советската политика преку Коминтерната во признавањето на македонската нација како одделна нација со свој посебен идентитет.

Првите истражувања во советските архиви, богати со важни историски материјали за Македонија, започнуваат некаде во 60-те години на овој век. Тие се интензивираат во 70-те години, а од 80-те се вршат веќе плански обмислени и осмислени проекти за да се пронајде сето она што има врска со нашата земја или осветлува одделни настани од македонската историја.

Меѓу истражувачите во советските архиви треба да се споменат, пред сè , Б. Ристовски, Г. Тодоровски, Р. Кирјазовски, Љ. Лапе, В. Мошин, К. Илиевска, потоа В. Иваноски, Р. Терзиевски, А. Трајановски и др. Во подоцнежните истражувања се вклучува С. Благоев.

Но, покрај интензивните архивски истражувања во институциите како што се: Архив Внешней Политики России (Архив на надворешната политика на Русија), Центральный Государственный Историческиий Архив СССР (Централен државен историски архив на СССР) - Москва, Архив Академии Наук СССР (Архив на Академијата на науките на СССР) - Ленинград, Архив СССР (Архив на СССР) - Ленинград и Москва, Государственная библиотека СССР им. В. И. Ленина - Москва (Државна библиотека “В. И. Ленин”), Государственная публичная библиотека Шедрина (Државна јавна библиотека “Шчедрин”) и други, сè уште поголемиот дел од богатата архива за Македонија не е доволно проучен.

Водичов ја прикажува архивската граѓа, микрофилмувана во советските архиви, која се однесува на Македонија и на македонската историја.

Микрифолмуваната архивска граѓа, донесена од советските архиви, која се состои од 36 микрофилмови со над 7.680 микроснимки, е од најразновиден

карактер. Условно таа може да се подели на неколку групи, иако речиси во сите филмови има материјали од најразличен вид.

Првата група документи би можела да се окарактеризира како дипломатска преписка. Тоа се претежно извештаи од рускиот конзулат во Битола испратени до Амбасадата во Цариград како и до руското Министерство за надворешни работи во врска со политичката, економската, социјалната и друга положба во Македонија, за верските борби меѓу Егзархијата и Патријаршијата, за дејствувањето на католичката и протестантската пропаганда, за злоупотребите на турските власти, за албанските активности и тн.

Втората група архивска граѓа се однесува на материјали во врска со школувањето на македонската интелигенција во Русија.

Почетокот на XIX век е време кога се развиваат најразновидни врски на Русија со балканските народи. Во тоа време официјалната руска политика го засилува својот интерес кон Македонија, и тоа преку православната црква, која го шири своето влијание во оваа земја. Конкретно, во 1870 година, Русија ја принудува Турција да дозволи формирање одделна бугарска православна црква - Егзархија со контрола врз деловите од турската провинција Македонија. Со тоа и започнува таканареченото “македонско прашање”. Поробениот македонски народ во Русија гледа и ослободител. Таа ги снабдува училиштата и манастирите во Македонија со опрема и учебници, прифаќа и обучува голем број млади луѓе од Македонија, многумина од кои подоцна ќе ја формираат онаа македонска интелигенција, која прва ќе стане свесна за својата национална посебност. Во документите од тоа време наоѓаме податоци за школувањето на најистакнатите дејци во нашата културна историја - К. Мисирков, браќата Чуповски и редица други Македонци, а подоцна за нивната дејност околу формирањето научно-литературни и национално-просветни друштва и кружоци, издавањето весници и списанија. Посебно треба да се истакне богатата етнографска и друга дејност на Бугаринот П. Драганов во докажувањето на македонскиот карактер на “македонските Бугари”, како и етнографската дејност на Хрватот С. Верковиќ.

Понатаму, следна група документи се тие што претставуваат патеписни белешки на лица што ја посетиле Македонија и во своите искажувања изнесуваат географски, етнографски, статистички податоци за разни населени места во Македонија, како и податоци за положбата во земјата. Тука се белешките на

истакнати личности како што се: В. Григорович, П. Миљуков, А. Шофман, А. Амфитеатров и конзулите Хитрово и Јакубовски, но и впечатоците од патувањата по Македонија на разни непознати, дури и анонимни лица.

Следува граѓа публикувана во Русија и во Бугарија во вид на посебни книги, студии и написи објавувани по дневните весници, периодичните списанија и месечниците, која се обидува да го сврти вниманието на читателот на “македонското прашање”. Тука се книгите “Стариот” (Јане Сандански) на Х. Константинов, “Положбата во Македонија” на А. Страшимиров и книгата на П. Миљуков “Балканската криза и политиката на Извољски”. Од публикуваните трудови треба да се споменат мемоарите за дипломатската дејност на грофот Игнатјев, истакнат дипломат и потписник на Санстефанскиот договор, преписката на руските дипломатски претставници за ситуацијата во Европа и на Балканот во периодот 1900-1913 година, трудовите на Друштвото за словенско научно единство во врска со српско-бугарскиот спор околу Македонија во 1913 година како и документите на Коминтерната за историјата на КПЈ.

Архивската граѓа составена од написи во месечни и дневни списанија и весници главно е преземена од насловите: “Современник” (Современик), “Жизнь” (Живот), “Славянские известия” (“Словенски вести”), “Коммунистическй интернационал” (“Комунистичка интернационала”), “Большевик” и весниците што излегуваа во Софија “Глас македонски” и “Право”.

Во сите овие весници и списанија редовно се објавувани прилози за Македонија како најголем проблем на Балканот, “јаболко на раздорот” за околните земји, во кои се изнесувани најразлични ставови околу прашањето чија е Македонија и кому треба да му припадне, со тоа што кон 1913 година се забележува веќе тенденција за прифаќање на идејата за автономна, самостојна македонска држава.

Посебно треба да се изделат списанијата “Глас македонски” и “Право”, кои се печатени во Софија како органи на македонските друштва во Бугарија и ги изразуваат различите ориентации на Македонците во емиграцијата. Не треба да се заборави и дејствувањето на емиграцијата во Америка и нејзиниот став кон ослободителното движење, дејствувањето на македонските емигрантски

здруженија во Америка меѓу двете светски војни, што исто така наоѓа свој одраз во тогашниот печат.

На крајот, како анекс на Водичот, е сместен сумарен преглед на микрофилмовите со стари ракописни текстови донесени од руските архиви.

Целта на овој Водич е да послужи како научно-информативно средство што ќе им ја олесни работата на оние истражувачи на македонската историја, кои како историски извор ќе ги користат архивските материјали снимени во советските архиви.

Врз фондот не е извршена фолијација, затоа потребните податоци можат да се бараат само според сигнатурата.

ДИПЛОМАТСКА ПРЕПИСКА

АРХИВ ВНЕШНЕЙ ПОЛИТИКИ РОССИИ - МОСКВА
(АРХИВ НА НАДВОРЕШНАТА ПОЛИТИКА НА РУСИЈА - МОСКВА)

ФОНД: ПОСОЛЬСТВО В КОНСТАНТИНОПОЛЕ
(АМБАСАДАТА ВО ЦАРИГРАД)
ГЛАВНЬЇЙ АРХИВ **У-А$_2$ (ГЛАВЕН АРХИВ У-А$_2$)**

МИКРОФИЛМ: 1046
ГОДИНИ: 1857-1876
СНИМКИ: 260
МЕТРИ: 10
ЈАЗИК: руски, француски, бугарски

СОДРЖИНА: Дипломатска преписка во врска со Македонија

1. Од 1857 год., дело 2555 до 1862 год., дело 2260
1857-1862
- Извештаи од Рускиот конзулат во Солун на француски јазик.

2. 1862 год., д. 2260
1862
- Извештаи на Рускиот конзулат во Солун за: состојбата во Македонија; појавата на одметнички групи и тајни друштва за борба против турската власт; за ширењето на француската пропаганда преку католицизмот; формирањето комисии за попис на градскиот надлежен имот и количеството на даноци со присуство на претставници од конзулатите.

3. 1863 год., д. 2261
1863
- Извештаи во кои се споменува за дејноста на познатиот етнолог Стеван Верковиќ.

4. 1864 год., д. 2262

1864

- Податоци за Струмица и Воден; за материјалните средства добиени од Русија како помош за словенските училишта во Македонија.

5. 1865 год., д. 2263

1865

- За изградбата на патишта од страна на турските власти - од Солун до Серез и од Волос до Лариса, за насилното земање работници и др.

6. 1866 год., д. 2264

1866

- За ширењето незадоволство меѓу народот поради високите даноци и строгиот режим; за мерките преземени против бунтовниците од страна на турските власти.

7. 1867 год., д. 2265

1867

- За односите меѓу христијанското и муслиманското население; незадоволството на посиромашните слоеви од властите; појавата на мали одреди за акции против Турците; за разбојништвото на Гегите.

8. 1868 год., д. 2266

1868

- За наредбата на големиот везир за забрана на промена на местото на живеење на христијаните.

9. 1868 год., 2267

1868

- За доделувањето на С. Верковиќ златен медал за богатата колекција народни носии од Македонија; основањето типографија во Солун и издавањето на списанието “Солун” на турски, еврејски, бугарски и грчки јазик; доаѓањето во Солун на В. Пелагиќ; воведувањето административни реформи во Отоманската

Империја; дејствувањето на Тајниот бугарски комитет во Македонија; за создавањето раздор меѓу православното свештенство и народот од страна на грчките црковни власти.

10. 1871 год., д. 2269

1871

- За започнувањето на работите околу изградбата на железницата од Солун преку Скопје до Босна; опис на состојбата на патиштата во Солун и во цела Македонија; извештај за начинот на градењето на патиштата и мостовите од турските инженери; за состојбата на хидрауличните работи.

11. 1872 год., д. 2270

1872

- За отворањето воспитна установа за јужнословенски девојки во Москва; судирот меѓу митрополитот Натанаил и месното население; за состојбата на посеаните житарки и нивната цена.

12. 1873 год., д. 2271

1873

- За собирањето добротворни прилози во Русија за основање словенски училишта во Македонија; пристигнувањето во Солун на прускиот патеписец Г. Паули; за отповикувањето на солунскиот генерал -губернатор Омер Февзи-паша и назначувањето на Акиф-паша; забелешки за македонските градови и населби што имаат потреба од народни училишта; доаѓањето во Македонија на протестантски мисионери; за опаѓањето на интензитетот на католичката пропаганда во Битола.

13. 1874 год., д. 2272

1874

- За ширењето на унијатството во Воденско, Струмичко, Кукушко и во Дојранско.

14. 1875 год., д. 2273

1875

- За ширењето на разбојништвото; наредбата да се признае егзархискиот свештеник Петар Умбаров за официјален претставник на православната црква; за доаѓањето во Солун на Вавси-ефенди, член на Апелациониот суд во Министерството на правдата.

15. 1876 год., д. 2274

1876

- За преземените мерки околу спроведувањето на точките од последниот султанов ферман; за ширењето на елинизмот во Македонија: за нотата на австроунгарскиот гроф Андраши; опис на Серскиот санџак; за состојбата во Македонија по донесувањето на турскиот устав; за барањето рускиот конзул Игнатјев да се заземе за македонското население на конференцијата во Цариград; за дејствувањето на унијатите; отворено писмо до претставниците на европските сили да се заземат за решавање на источното прашање.

16. Главный архив У-$А_2$; 1874 год., д. 905

1874

- Извештаи на надворниот советник В. Максимов до рускиот конзул за верските борби во Македонија; за барањата Битолскиот вилает да се потчини под Бугарската егзархија; за судирите на словенското население со грчките црковни власти; за судирите меѓу егзархистите и патријаршистите; за ширењето на унијатството.

АРХИВ ВНЕШНЕЙ ПОЛИТИКИ РОССИИ - МОСКВА

(АРХИВ НА НАДВОРЕШНАТА ПОЛИТИКА НА РУСИЈА-МОСКВА)

ФОНД: ПОСОЛЬСТВО В КОНСТАНТИНОПОЛЕ

(АМБАСАДА ВО ЦАРИГРАД)

ГЛАВНЬЇЙ АРХИВ У-A_2 **(ГЛАВЕН АРХИВ У-A_2)**

МИКРОФИЛМ: 1050

ГОДИНИ: 1861-1875

СНИМКИ: 578

ЈАЗИК: руски, бугарски

СОДРЖИНА: Извештаи на руски дипломатски претставници во Македонија до руското Министерство за надворешни работи

ФОНД: АМБАСАДА ВО ЦАРИГРАД

1861 год., дело 1415

- Извештаи на рускиот конзул Хитрово за: состојбата во Македонија; неговото патување од Солун до Битола; апсењето на Д. Миладинов (со копија од молбата на Д. Миладинов до рускиот конзул); смртта на султанот Абдул-Меџид; грабежите, насилствата, убиствата во земјата; ширењето на разбојништвото; за честото преминување на христијаните во муслиманска вера; 2 писма од Д. Миладинов до Лобанов - Ростковски и до францускиот амбасадор во Цариград.

1862 год., д. 1416

- За барањето на цели семејства од Македонија да се преселат во Русија; односот на митрополитот Венедикт како причина за раздор меѓу христијаните; дејствувањето на Грчкиот конзулат во Битола; антагонизмот меѓу грчките и "бугарските" учители; нередите во Грција; војната на Турција со Црна Гора; за учеството на албанските разбојнички банди во редовите на башибозукот; за собирањето доброволци за Солунскиот фронт и испраќањето оружје и муниција; интригите на митрополитот; приказ на турска судница и судење во присуство на

конзулите; за измачувањето на христијаните во турските затвори; потпаѓањето на дел од населението под влијание на католичката и протестантската пропаганда како резултат на неправдите на митрополитот Венедикт.

1863 год., д. 1417

-За случајот на буфскиот свештеник; затворањето на книжарници и вршењето претреси во куќите и училиштата во Битолскиот санџак; спречувањето на ширењето на општословенската идеја кај народот, која ѝ се спротивставувала на елинизацијата; засилувањето на католичката пропаганда; за високите даноци и злоупотребите при нивното собирање од страна на т.н. “пољаци”; пожарот во Битола; обидите на австрискиот конзул да се испитаат можностите да се оформи бродски сообраќај на Охридско Езеро и на реката Дрим; за ширењето на влијанието на Австрија и Франција преку католичката пропаганда во Битолско.

1864 год., д. 1418

- За почетокот на остварувањето на реформите: реорганизација на полицијата, воведување на нов систем на даноци, поставување на полски стражари “пољаци”; опис на Хитрово на неговото патување по Македонија (Тиквешко, Мариовско) и најава дека ќе објави обемен труд со етнографски и статистички податоци за Македонија; за ширењето на елинизацијата од страна на митрополитот Венедикт; за будењето на словенското чувство кај народот; вршењето богослужби на словенски; отворањето во Охрид на првото словенско училиште; дејноста на браќата Миладиновци; реакцијата кај грчкото свештенство; намерата на Хусни-паша да отпатува за Дебар заради спречување на разбојништвото; за некои административно-територијални промени; доаѓањето од Битола на Черкези од Кавказ.

1865 год., д. 1419

- За спротивставувањето на велешкото население да ѝ плаќа црковни прилози на Патријаршијата; неуспехот на Хусни-паша во неговата мисија за смирување на разбојништвото во Дебарско; прославата во Битола на годишнината од стапувањето на престол на султанот Абдул-Азис; крвната

одмазда кај Албанците; почнувањето на работите околу изградбата на патот Битола - Солун; посетата на Хусни-паша на Велес; собирањето средства за постраданите во пожарот во Цариград; барањето на битолчани да се врши служба во црквите на словенски јазик и да се отвори словенско училиште; отворањето на охридското словенско училиште “Словенски просветители Кирил и Методиј” на Дијамандиев, со дозвола на митрополитот Мелетие.

1866 год., д. 1420

- За отворањето катедра за бугарски јазик во грчкото училиште во Битола (учител таткото на Р. Жинзифов); верската нетрпеливост меѓу патријаршистите и егзархистите; воведувањето нови даноци од турските власти; барање да се обезбедат средства за испраќање на школување на ќерката на Д. Миладинов, Царевка; отворањето на училиштето во Охрид; барањето на словенското население од Велес, Штип и Битола да бидат исклучени од Грчката патријаршија.

1867 год., д. 1420

- За затворањето на словенското училиште во Охрид по барање на митрополитот Мелетие; жалбите на дебарчани поради зулумите на разбојничките банди; активностите на католичката пропаганда; податоци за бројот на семејствата што прифатиле унијатство во Тиквешко и Велешко и имињата на тамошните свештеници; податоци за бројот на војската во разни делови на Тесалија; приближна таблица на природните производи на Румелискиот вилает (пченица, 'рж, јачмен, овес и др.); за намалувањето на интензитетот на католичката пропаганда во Битола; новата административна поделба на Македонија; податоци за бројот на манастирите и црквите во Костурска и Хрупишка околија; административно-црковната поделба на Битолскиот, Костурскиот и Охридскиот санџак; податоци за административната поделба на Охридскиот санџак.

1868 год., д. 1422

- За отворањето во с. Трново, Битолско, бесплатно училиште за изучување на романскиот, грчкиот и францускиот јазик; собирањето нови

даноци и распишувањето заем кај трговците и еснафите за одржување на војската; податоци за новото уредување на судовите; акциите на разбојничките банди во Дебарско.

1869 год., д. 1423

- За преселувањето на Г. Прличев од страна на митрополитот Мелетие поради неговата борба против елинизацијата; проекти за решавање на црковното прашање; за борбата меѓу грчките и бугарските приврзаници и искористувањето на оваа борба од страна на католичката пропаганда; активностите околу собирањето средства и работна сила за изградба на патот Битола - Воден; објавувањето на охридското население дека не ја признаваат Грчката патријаршија; започнувањето на подготовките за изградба на железничката пруга од австриската граница до Солун.

1870 год., д. 1424

- Податоци за дејствувањето на западните пропаганди и за состојбата на народното просветување во Битолскиот округ; податоци за индустрискиот развиток и за вредноста на увезената и извезената стока во Битолскиот, Костурскиот и Охридскиот санџак во текот на 1869 година; поставувањето во Велес митрополит од Бугарската егзархија; барањето на повеќе епархии за присоединување кон Бугарската егзархија; податоци за жетвата и за цените на житото во Македонија во 1870 година.

1871 год., д. 1425

- За немирите во Дебарско предизвикани од зголемувањето на даноците; последиците од слабата жетва во 1870 година; резултатите од жетвата во 1871 година.

1872 год., д. 1426

- За измачувањето на христијаните од страна на турските власти; за злоупотребите на турската администрација, незадоволството на населението и неговите жалби до странските конзули.

1873 год., д. 1427

- Податоци за индустријата и трговијата во Битолскиот санџак; податоци за поважните европски производи изнесени на прилепскиот панаѓур во 1873 год. со ознака на нивната вредност во турски лири; список на поважните турски производи изнесени на прилепскиот панаѓур од 1873 година со ознака на нивната вредност во турски лири.

1874 год., д. 1428

- За доаѓањето во Битола на новиот мутесариф Ќамил-беј; за тешката положба на населението како последица на студената зима и епидемијата кај стоката; немирите во Дебарско; податоци за движењето на стоката на панаѓурот во Велес; состојбата на трговијата со стока во Карас (Црна Река), с. Возарци, Тиквешко; таблица за дотурот на стока за продажба на панаѓурот во Велес; таблица за состојбата на пролетниот панаѓур во Карас, Возарци; за формирањето на нов вилает (Призрен, Скопје, Скутари и Дебар) на чело со Саиб-паша; јавната продажба на 32 чифлици во Битолско, Леринско, Кожанско, Преспанско; апсењето и прогонувањето во Атон на архимандритот Козма поради преминувањето во Егзархијата; “бугарското” движење во Охридско на чело со Натанаил; злоупотребите на полските чувари, тн. “полјаци”.

1875 год., д. 1429

- Податоци за развитокот на индустријата и трговијата на територијата на Конзулатот во 1874 год.; споредбени прегледи во однос на 1873 год. како доказ за намалено производство; список на западноевропските производи изнесени на прилепскиот панаѓур во 1874 год.; список на турските производи изнесени на прилепскиот панаѓур во 1874 година; репресии против црковно-“бугарското” движење во Дебарско и Кичевско; формирање “бугарска” општина во Кичево; тешката економска положба на населението: глад, разбојништво, немири во Дебарско и мерки на турските власти; борба меѓу “егзархистите” и “патријаршистите”; податоци за трговијата со стока на двата панаѓури одржани пролетта во Битола; податоци за стоката доведена на панаѓурот во Велес во 1875 год.; податоци за стоката продадена на овој панаѓур; податоци за состојбата на панаѓурот во с. Возарци во 1875 год.; барање на Натанаил црковни книги на

романски јазик за влашкото население во Битола и Крушево; објавување на султанското ираде од 20 септември.

1876 год., д. 1430

- За нотата на грофот Андраши; најавувањето реформи во Турската Империја; дејноста на Апостол Маргарит; незадоволството на “рајата” од наводните реформи; програма за подобрување на положбата на христијанското население преку реформи во администрацијата, судството, даночната политика и сл.

1877 год., д. 1431

- Влошување на положбата на населението; осиромашување на “рајата”; злоупотреби на судските и административните власти; воведување на вонредни даноци.

ФОНД: ГЛАВЕН АРХИВ У-$А_2$ (ГЛАВНЫЙ АРХИВ У-$А_2$)

1875 год., д. 142

- Барање на учителката Станислава Балканова да ѝ се овозможи школување во акушерска установа на државен трошок.

д. 144

- Барање на “бугарската” општина во Битола да се изработи прирачник по примерот на оној во охридското училиште.

д. 145

- Информација за распуштањето на мутефизите и за наредбата да се соберат редифите од 3-те класа (резервисти).

д. 901

- Податоци за состојбата на бугарското училиште во Битола.

1861, д. 1184 (I)

- За отворањето на Рускиот конзулат во Битола; дејствувањето на Грчката црква; влијанието на католичката и протестантската пропаганда; внатрешниот расцеп во христијанската општина како резултат на дејствувањето на митрополитот Венедикт; положбата на христијанското население; барањето да се доделат средства за егзистенција на семејството на Д. Миладинов; активноста на другите конзулати во Битола.

1862

- За вестите дека Грците се подготвуваат за војна против Турција; лошата материјална состојба на турската војска; случајот на буфскиот свештеник; неизвршувањето на реформите; елинизаторската дејност на битолското казино и неговото уништување; црногорската војна и настаните во Србија; податоци за гр. Велес и околината; изградбата на Соборната црква “Св. Пантелејмон” во Велес; опис на манастирите по патот од Велес кон Тиквешко, Мариово и Штип.

1864, д. 1184 (II)

- Извештај на конзулот за неговото патување по Охридско и Дебарско со опис на црквите, манастирите, училиштата; положбата на населението; опис на Галичник, Кичево, Струга.

д. 1185

- За немирите на Албанците од Дебарско; собирањето на башибозукот; апсењето на охридскиот учител Г. Прличев и неговиот внук Парман; податоци за дејноста со која се занимаваат жителите на Битолски, Костурски и Охридски санџак и за вредноста на увезената и извезената стока во 1869 год.; податоци за жетвата во 1870 год.; завршувањето на подготовките околу изградбата на железничката пруга од Скопје до Тиквеш (дел од пругата Скопје - Солун).

АРХИВ ВНЕШНЕЙ ПОЛИТИКИ РОССИИ - МОСКВА
(АРХИВ НА НАДВОРЕШНАТА ПОЛИТИКА НА РУСИЈА-МОСКВА)

ФОНД: СЛАВНЯСКИЙ СТОЛ
(КАНЦЕЛАРИЈА ЗА СЛОВЕНСКИ РАБОТИ)

МИКРОФИЛМ: **XCVI/1146**
ГОДИНИ: **1851-1882**
СНИМКИ: **32**
ЈАЗИК: **руски, бугарски**

СОДРЖИНА: Дипломатски документи за историјата на Македонија

1851-1858, дело 3864

- Благодарност изразена на руските власти за испратените учебници наменети за Рилскиот манастир.

1859-1863, д. 6667

- Известување за редовната годишна сума што ја одредила руската царица во корист на православните училишта во Турската Империја.
- Податоци за градот Кукуш, за бројот на училиштата, учениците и учителите во овој град.

1860-1872, д. 6680

- Барање млади девојки од Охрид и Струга да се школуваат во Русија и по враќањето во земјата да работат во месните училишта.

1862-1872, д. 6682

- Барање на жителите на Солун помош за отворање словенско училиште во Солун.

1864-1882, д. 6684

- Потврда за примените пари што биле испратени со посредство на рускиот конзул во Битола за потребите на училиштето “Кирил и Методиј” во Охрид.

- Писмо на конзулот Јакубовски со податоци за составот на училиштето во Охрид и за неговите потреби од материјални средства.

АРХИВ ВНЕШНЕЙ ПОЛИТИКИ РОССИИ - МОСКВА
(АРХИВ НА НАДВОРЕШНАТА ПОЛИТИКА НА РУСИЈА-МОСКВА)

ФОНД: ПОСОЛЬСТВО В КОНСТАНТИНОПОЛЕ
(АМБАСАДА ВО ЦАРИГРАД)

МИКРОФИЛМ: **XCVI/1147**
ГОДИНИ: **1886-1891**
СНИМКИ: **60**
ЈАЗИК: **руски, бугарски**

СОДРЖИНА: Дипломатски документи за историјата на Македонија

1886, дело 1438

- Извештаи на дипломатски претставници во Македонија за: економската положба во Битолскиот вилает; состојбата во земјоделството и трговијата; злоупотребите на турските судски и финансиски власти и за злоупотребите при собирањето данок; компаративен список за собирањето данок во Битолскиот вилает во 1876-1886 година по санџаци.

1890, д. 1442

- Извештаи во врска со процесот на Боне Георгиев и неговите другари; писма на Б. Георгиев во кои бара заштита од конзулите за мајор Паница.

1891, д. 1443

- Барање да им се овозможи на 4-5 македонски ученици да се школуваат во некое руско техничко училиште за потребите на изградбата на пругата Солун - Битола.
- Податоци за индустрискиот и трговскиот развиток во Битолскиот вилает во 1890 година; трговијата, занаетите и печалбарството; високите даноци; приходите и расходите на Битолскиот вилает со извештај за економската

состојба на Битолскиот вилает во 1890 година по дејности - земјоделство, сточарство, занаетчиство, индустрија, трговија.

АРХИВ АН СССР - ЛЕНИНГРАДСКИЙ ФИЛИАЛ
(АХИВ НА АН НА СССР - ФИЛИЈАЛА ЛЕНИНГРАД)

ФОНД: МАКЕДОНСКО-АЛБАНСКА ЛИГА
(АРХИВ НА М. А. ХИТРОВО)

МИКРОФИЛМ: **559 (1044 А, Б, В и 1048)**
ГОДИНИ: **1861-1892**
СНИМКИ: **377**
ЈАЗИК: **руски, бугарски, француски**

СОДРЖИНА: Архив на М. А. Хитрово - преписка;
Македонско-албанска лига

Ф. 325, Оп. 1, Н 36 (325-1-36)
1866
- Барање на Димитри Киров-Македонец да биде запишан во руско училиште.

325-1-35
1866
- Барање на населението да се опреми црквата во с. Богашево.

325-1-35
1870
- Барање парични средства за училиштето во Берово.

325-1-41
1878-1879
- Извештај за меѓусебните односи на грчкото и словенското свештенство и за подготовките за востание во Македонија.

325-1-45

1878

- Писмо во врска со испитувањето на можностите за стапување на Г. А. Силјанов во воено училиште.

325-1-50

1880

- Барање на македонското население да се преиспита 23-от параграф од Берлинскиот договор.

325-156 и 325-1-57

1886-1887

- Писма во врска со страдањето на револуционери во Бугарија.

325-1-68

1861-1880

- Писма на новогрчки јазик испратени до М.А. Хитрово.

325-1-103

1877

- Известување за формирањето во Пламен на четата на војводата Цеко Петков.

325-1-105

1867

- Барање на жителите на Свети Врач да им се дозволи богослужба на словенски јазик.

325-1-112

1867

- Барање во врска со реновирањето на кичевскиот манастир “Св. Богородица Пречиста”.

325-1-193

1878

- Расказ на непознат автор за неговото патување низ Македонија.

325-1-196

1878

- Податоци за составот на населението во Македонија.

325-1-197

1878

- Преписка во врска со немирите меѓу Албанците.

325-1-198

1879

- Барање дозвола за бесплатно патување на Јусуф Бело.

325-1-199

1879

- Овластување на Јусуф Али Бело да преземе мерки за зачувување на независноста на Албанија.

325-1-202

1887

- Овластување дадено на Исак Р. Обшчиј од страна на Македонско-албанската лига.

325-1-203

1887

- План на Македонско-албанската револуционерна лига за заедничко востание во Македонија и Албанија.

325-1-204

1887

- Известување за создавањето на Македонско-албанската револуционерна лига.

325-1-275

1873

- Писмо на јеромонахот Арсение Зографски до М. Ал. Хитрово.

325-1-287

1878-1879

-Извештаи на Бискучио Николај, Пјотр и Силвио од Солун, Прилеп и други градови испратени до Рускиот конзулат во Турција и до Хитрово.

325-1-293; 325-1-315; 325-1-354

1866-1878

- Писмо до М. А. Хитрово од Булгарис Леонидас, Лука Вукаловиќ и Василиј Дијамандиев.

325-1-370; 325-1-420

1864-1865

- 20 писма на А. Е. Лаговски до М. А. Хитрово.

325-1-451; 325-1-487; 325-1-526

1866-1880

- Писма на А. Лапе, М. Мирчев и Офенберг до М. А. Хитрово.

325-1-548

1892

- 6 писма на А. Д. Путјата во врска со подготовките за револуционерно движење.

325-1-551; 325-1-574; 325-1-575; 325-1-592; 325-1-595

1866-1880

- Писма на П. Радев, Симеон Архимандрит, Н. С. Спространов и К. Станишев до М. А. Хитрово.

325-1-625; 325-1-648; 325-1-671

1878

- Писма на М. К. Улјанов, М. Хубмаер и Јусуф-беј до М. А. Хитрово.

325-1-676

1880

- Писмо до М. А. Хитрово со известување за затворањето на пет невини лица.

325-1-672

1866-1878

- Осумнаесет писма и телеграма од конзулот во Битола, Н. Ф. Јакубовски.

325-1-785

1880

- Барање од претставници на Штип да се заштитат нивните политички и религиозни права.

325-1-788; 325-1-799; 325-1-810

1865-1880

- Писма до М. А. Хитрово од В. Богданов, Л. Вулгарис и Х.Узуновиќ.

325-1-813

1867

- Барање на христијанското население од Битола да се изгради православна црква во с. Харихан.

МИКРОФИЛМ: 1048 (дополнителни снимки)

388-1-3

1878

- Говор на И. С. Аксаков по повод Берлинскиот конгрес.

325-1-88 до 325-1-782

1866-1881

- Писма од разни лица до М. А. Хитрово и од М. А. Хитрово.

325-1-49

1879

- Два билети за лотарија во корист на Солунското училиште.

КУЛТУРНО-ПРОСВЕТНИ ДЕЈЦИ

АРХИВ АН СССР - ЛЕНИНГРАДСКИЙ ФИЛИАЛ

(АРХИВ НА АН НА СССР - ФИЛИЈАЛА ЛЕНИНГРАД)

ФОНД: ДОКУМЕНТИ ОД РАЗНИ ФОНДОВИ

МИКРОФИЛМ: **1927**
ГОДИНИ: **1887-1912**
СНИМКИ: **124**
JАЗИК: **руски**

СОДРЖИНА: Микрофилмувани материјали за животот и дејноста на К. П. Мисирков и П. Д. Драганов

Ф. 752, оп. 2, д. 210

1904

- Писмо на К. П. Мисирков до Б. М. Љапунов во кое зборува за неговата желба да се префрли од Бердјанск во Одеса, каде што ќе има подобри услови за научна работа.

Ф. 134, оп. 3, д. 806

- Писмо на П. А. Лавров до А. А. Шахматов за неговиот зборник народни песни од источна и северна Македонија, неколку песни запишани од К. П. Мисирков во с. Постол.

Ф. 35, оп. 1, д. 952

1904-1912

- Писма на К. П. Мисирков до В. И. Ламански во кои дава доста податоци за себе, за печатењето на брошурата “За македонцките работи” во Софија и др.

Ф. 281, оп. 2, д. 144

- Писмо на П. Д. Драганов до К. Ј. Грот со кое го известува дека му ги праќа материјалите за “Хронолошки преглед на научните трудови и статии на В. И. Ламански” во врска со прославата на 50-годишниот јубилеј на Ламански.

Ф. 105, оп. 2, д. 82

1895-1903

- Писма на П. Д. Драганов до П.С. Паљмов во врска со печатењето на неговите трудови, подготовките за прославата на јубилејот на Ламански.

Ф. 156, оп. 2, д. 136

1903-1904

- Писма на П. Драганов до А. И. Љашченко во кои известува за некои свои трудови.

Ф. 95, оп. 2, д. 332

1895

- Писмо на Драганов до А. А. Кунци во кое го известува дека од идната година ќе стапи на служба во Императорската библиотека на Академијата на науките.

Ф. 101, оп. 2, д. 36

1901

- Писмо на Драганов до М. И. Сухомлинов во кое бара средства за работа на трудот "Сеопшта библиографија на изворите...".

ф. 752, ОП. 2, Д. 85

1909

- Писмо на П. Драганов до Б. М. Љапунов во врска со некои лингвистички прашања.

Ф. 35, оп. 1, д. 492

1887-1888

- Писма на П. Драганов до В. И. Ламански во кои станува збор за обезбедување средства за издавање на неговите дела ("Македонски зборник" и др.); за собирањето материјали за овој зборник од учениците на Солунската

гимназија; првиот дел на неговиот “Етнографски зборник”; начинот на средување на вториот дел од зборникот.

Ф. 134, оп. 3, д. 480 (в. МФ-4375)

1899-1909

- Писма на П. Драганов до А. А. Шахматов за: неговата работа врз руската литература и словенската филологија; монографијата “Многујазичниот Пушкин”; работата на “Сеопштата Кирило-Методиевска библиографија” и др. дела; се нуди да подготви јубилејна библиографија на научните и литературните трудови на В. И. Ламански.

Ф. 35, оп. 1, д. 492[а]

1901-1908

- Писма на П. Драганов до В. И. Ламански за: намерата да ја објави “Сеопштата Кирило-Методиевска библиографија”, за мотивите да ја напише оваа работа; ги набројува своите научно-литературни трудови.

Ф. 9, оп. 1, д. 1176

1896

- Библиографски преглед на литературата на Јужните Словени, Галичка и Угорска Русија за 1895 година: I. Систематски преглед на поважните дела на бугарската литература во периодични изданија и одделни трудови; II. Руските писатели и научници во превод на бугарски.

АРХИВ АН СССР - ЛЕНИНГРАДСКИЙ ФИЛИАЛ
(АРХИВ НА АН НА СССР - ФИЛИЈАЛА ЛЕНИНГРАД)

ФОНД: ПРЕПИСКА НА ПРОФ. И. А. БОДУЕН ДЕ КУРТЕНЕ

МИКРОФИЛМ:	**XVIII/1170**
ГОДИНИ:	**1901-1905**
СНИМКИ:	**11**
ЈАЗИК:	**полски, руски**

СОДРЖИНА: Документи за Крсте Мисирков

Ф. 102, оп. 2, Н. 211

1901

- Писмо на К. Мисирков на полски јазик до (веројатно) проф. И. А. Бодуен де Куртене во кое го моли да ја одложи закажаната средба со него.

- Дописница адресирана до И. А. Бодуен де Куртене, професор на С. - Петербуршкиот универзитет, во која бара да му одреди тема од областа на славистиката или компаративната лингвистика.

- Барање да му се одреди средба за консултации во врска со изработката на неговата тема.

1905

- Известување на Мисирков дека има намера да го издава во Одеса списанието “Вардар” посветено на изучувањето на Словенството на Балканскиот Полуостров, а посебно во Македонија. Мисирков му се обраќа на професорот со барање податоци за некои поважни настани од животот на полскиот народ што би ги сместил во првиот број на списанието.

АРХИВ АН СССР - ЛЕНИНГРАДСКИЙ ФИЛИАЛ

(АРХИВ НА АН НА СССР - ФИЛИЈАЛА ЛЕНИНГРАД)

ФОНД: П. А. ЛАВРОВ И П. Д. ДРАГАНОВ

МИКРОФИЛМ: **4375**
ГОДИНИ: **1885-1903**
СНИМКИ: **241**
ЈАЗИК: **македонски, руски**

СОДРЖИНА: Микрофилмувани материјали од фондовите "Лавров, Пјотр Алексеевич" и "Драганов, Петар Данилович"

ЛАВРОВ ПЈОТР АЛЕКСЕЕВИЧ

Ф. 284, оп. 2, ед. хр. 81 (40)

- Записи на неидентификуван Македонец за неговото семејство, за Воден и околината, за неговото патување во Петербург.

ДРАГАНОВ ПЕТАР ДАНИЛОВИЧ

Ф. 35, оп. 1, 3 д. хр. 554 (54)

- Писма на П. Д. Драганов до В. И. Ламански за: текот на работата и издавањето на неговиот труд "Македонски зборник"; начинот на собирањето примероци на народната поезија и проза од страна на учениците на Солунската гимназија, сите Македонци; етнографските материјали собрани од Срби и Бугари како и од странски слависти; преглед на зборници за македонската етнографија; неговиот однос кон "српството" и "бугарството"; за посебноста на македонскиот јазик и за постоењето литература на тој јазик; писма во врска со издавањето на неговата "Сеопшта Кирило-Методиевска библиографија за првите илјада години"; разни честитки, изрази на сочувство, свидетелства, барања и др.

- Записи на разни народни песни од Серско.

Ф. 134, оп. 3, ед. хр. 480 (48)

- Писма на П.Д. Драганов до А. А. Шахматов во врска со некои методолошки упатства за "Сеопштата Кирило-Методиевска библиографија..."; за објавувањето на повеќе негови статии; разни барања, изрази на благодарност и др.

ЦЕНТРАЛЬНЫЙ ГОСУДАРСТВЕННЫЙ ИСТОРИЧЕСКИЙ АРХИВ СССР В Г. МОСКВЕ

(ЦЕНТРАЛЕН ДРЖАВЕН ИСТОРИСКИ АРХИВ НА СССР ВО Г. МОСКВА)

ФОНД: ДОКУМЕНТИ ОД РАЗНИ ФОНДОВИ

МИКРОФИЛМ: **320**
ГОДИНИ: **1858-1915**
СНИМКИ: **211**
МЕТРИ: **12**
ЈАЗИК: **руски, бугарски, француски, англиски**

СОДРЖИНА: Материјали за историјата на Македонија:
Македонците во Русија

Фонд 1750, опис 1, ед. хр. 17
1868
- За состојбата на словенските народи во европскиот дел на Турција.

Ф. 1750, оп. 1, ед. хр. 392
1876
- Податоци за студентите од бугарска, српска, црногорска и друга националност што се школувале во Русија.

Ф. 1750, оп. 1, ед. хр. 418
1858-1860
- Белешки за Д. П. Марков, К. И. Жинзифов, К. И. Везенков, А. С. Стоенова.

Ф. 730, оп. 1, ед. хр. 79
1881
- Манифест на Привремената македонска влада со повик за борба против турската власт.

Ф- 730, оп. 1, ед. хр. 1088

1876

- Положб ата на словенското население во Европска Турција.

Ф- 730, оп. 1, ед. хр. 1964

1893

- Барање средства од Русија за испраќање делегација до Високата Порта.

Ф. 892, оп. 1, ед. хр. 75

1885

- Патеписни белешки за Македонија.

Ф. 102, оп. 1902, ед. хр. 2812

1902

- Организирање добротворна вечер во корист на емигрантите од Македонија.

Ф. 102, оп. 1904, ед. хр. 11

1904

- Проект-статут на Македонско-одринското општество во Кале.

Ф. 579, оп. 1, ед. хр. 1654

1911

- Акт на Внатрешната организација до конзулите на големите сили за положбата во Македонија.

Ф. 579, оп. 1, ед. хр. 1668

1915

- Документ од Министерството на војната за слободно патување во новоослободените земји.

Ф. 579, оп. 1, ед. хр. 1675

1913

- Состојбата во Кумановско по доаѓањето на српската власт.

Ф. 579, оп. 1, ед. хр. 1684

1913

- Меморандум на Македонците до владите и општественото мнение на сојузничките балкански држави.

Ф. 579, оп. 1, ед. хр. 1685

1913

- Напис на В. С. Везенков "Само автономна Македонија може да ја прекине братоубиствената војна на Балканот".

Ф. 579, оп. 1, ед. хр. 1695

1913

- Писма на охридскиот егзарх за положбата во македонските области окупирани од српската војска.

Ф. 579, оп. 1, ед. хр. 1696

1913

- Апел од I Конгрес на Македонско-бугарската алијанса во САД и Канада упатен до големите сили.

Ф. 579, оп. 1, ед. хр. 1713

- А. Везанков - за положбата во Македонија по Балканските војни.

Ф. 579, оп. 1, ед. хр. 1728

1914

- К. Мисирков - Реч произнесена на Општословенското собрание во Одеса.

Ф. 579, оп. 1, ед. хр. 1729

1914

- К. Мисирков - писмо до претседателот на Московскиот словенски комитет, Н. И. Гучков.

Ф. 579, оп. 1, ед. хр. 5471

1914

- Писмо на Македонците од Одеса.

- Известување за писмото на одеските Македонци испратено до писателот Л. Андреев.

ГОСУДАРСТВЕННЫЙ ИСТОРИЧЕСКИЙ АРХИВ ЛЕНИНГРАДСКОЙ ОБЛАСТИ

(ДРЖАВЕН ИСТОРСКИ АРХИВ НА ЛЕНИНГРАДСКАТА ОБЛАСТ)

ФОНД: ДОКУМЕНТИ ОД РАЗНИ ФОНДОВИ

МИКРОФИЛМ: **1920**
ГОДИНИ: **1882-1915**
СНИМКИ: **605**
ЈАЗИК: **руски, бугарски**

СОДРЖИНА: Документи за македонските студенти во Русија

Фонд 400, опис 1, дело 1451

1912

- Барање на Слава Станишева до Советот на Словенското добротворно друштво да ѝ помогне да го продолжи школувањето во некое средно женско училиште.

Ф. 287, оп. 1, д. 282

1914

- Документи во врска со барањето на Л. М. Шах-Паронианц, Д. П. Чуповски и В. М. Смјелков за регистрација на Руско-македонското друштво “Св. Кирил и Методија”: барање, изјави, решенија и статут на Друштвото.

Ф. 14, оп. 3, дело 34653

1897-1904

- К. Мисирков: разни документи во врска со неговото школување на Историско-филолошкиот факултет во Петроград; документи за неговото образование во Белград и Полтава; документи во врска со неговото префрлување на факултетот во Одеса; уверенија, сметкопотврди, билети и др.

Ф. 14, оп. 3, д. 22410

1882-1885

- П. Драганов: молба да се префрли на школување во Харков; свидетелство за завршена III год. на Универзитетот во Харков; диплома за завршен Историско-филолошки факултет во С.-Петербург.

Ф. 14, оп. 3, д. 39324

1901-1906

- Ф. А. Николаевиќ: барање да биде примен на Петроградскиот институт за источни јазици; барање да се префрли во Харков на Правниот факултет; барање дозвола за патување во татковината и др.

Ф. 14, оп. 3, д. 41843

1906

- А. С. Ѓоловиќ: документи во врска со неговото студирање на Факултетот за источни јазици во С.-Петербург.

Ф. 14, оп. 3, д. 40467

1902-1903

- Н. К. Ничота: документи во врска со неговото запишување на С.-Петербуршкиот универзитет и префрлувањето на Московскиот универзитет.

Ф. 400, оп. 1, д. 1089

1903-1909

- Р. Т. Петковски, Н. Ничота, И. Ношчев, А. Ѓоловиќ и Г. Константиновиќ бараат материјална помош или стипендии од Словенското добротворно друштво.

Ф. 400, оп. 1, д. 1066

1902

- Р. Русуленчиќ, Н. Ничота и Р. Т. Петковски бараат средства за школување од Словенското добротворно друштво.

Ф. 1480, оп. 9, д. 1868

- Димов Атанас - податоци за него.

Ф. 14, оп. 1, д. 701

1902-1903

- К. Мисирков: изјави, уверенија, свидетелства, предлози и др. во врска со школувањето на Мисирков во Русија.

Ф. 400, оп. 1, д. 1407

1912

- Потврда дека Г. К. Константиновиќ е ординатор на Клиниката за патологија и терапија на внатрешни болести при Воено-медицинската академија во С.-Петербург; молба да биде назначен за лекар во некој од одредите што се испраќаат во Србија и Црна Гора; уверение дека се упатува на располагање на Црвениот крст на Црна Гора.

Ф. 14, оп. 3, д. 40348

1902-1903

- Р. Русуленчиќ: свидетелство за зрелост; свидетелство за завршен IV клас гимназија во воденското грчко училиште; барање да се префрли на Новоросијскиот универзитет - Медицински факултет во Одеса.

Ф. 14, оп. 3, д. 40374

- Н. Антоновиќ: барање да биде примен на студии на Природонаучниот факултет на Петербуршкиот универзитет со потребните документи.

Ф. 994, оп. 4, д. 2963

1903-1911

- И. Ношчев: барање да биде примен на Шумарскиот факултет; барање дозвола од здравствени причини да отпатува во Македонија; свидетелство за зрелост; диплома за завршен Шумарски факултет.

Ф. 963, оп. 1, д. 11322

1903-1908

- Х. Бобатинов: свидетелство за зрелост; барање да биде примен на Шумарскиот факултет; диплома за завршен факултет и др.

Ф. 994, оп. 4, д. 2808

1901-1907

- Т. З. Захариев: студент на Шумарскиот факултет, бара дозвола и билет за патување во татковината; дозвола за стапување во брак; свидетелство за зрелост; диплома за завршен Шумарски факултет.

Ф (?). опис 1, дело 206

1914

- Писмо до непознато лице во врска со животот и работата на браќата Павле Чуповски и Димов.

Ф. 776, оп. 14, д. 185

1904-1907

- К. Мисирков: барање до Министерството за внатрешни работи да му се дозволи издавање на месечнто списание "Вардар", со програма и други документи.

Ф. 744, оп. 6, д. 449

1903

- К. Мисирков бара да биде одреден за наставник во некое руско средно училиште поради неможноста да се врати во татковината.

Ф. 733, оп. 151, д. 35

1902-1903

- К. Мисирков: бара да му се признае правото неговото образование во Русија да му послужи за вршење педагошка дејност.

- Н. Антоновиќ: барање да биде примен на Медицинскиот факултет; диплома за завршен Историско-филолошки факултет.

Ф. 727, оп. 14, д. 226

1909

- Дозвола за излегување на С.-Петербуршкиот весник “Деловен Петербург” со наведена програма.

Ф. 727, оп. 1, д. (?)

1913-1914

- Дозвола за излегување на весникот “Македонский голос” (“Македонски глас”).

Ф. 1384, оп. 246, д. 484

1914

- Н. Димов: документи во врска со барањето да стане државјанин на Русија.

Ф. 1284, оп. 187, д. 150

1912

- Документација во врска со регистрацијата на Словено-македонското национално-просветно друштво “Св. Кирил и Методија”; статут на Друштвото.

Ф. 733, оп. 150, д. 1884

1897

- Акти во врска со барањата на Стаменковиќ и Петковиќ да им се признае дотогашното школување во татковината за да се запишат на Воено-медицинската академија, барање да се реши прашањето за приемот на Јужните Словени на руските факултети.

Ф. 707, оп. 96, дело 250

1911

- Обраќање на М. А. Мушевиќ до рускиот Синод со барање помош за обновување на манастирот “Св. Атанас” во Житоши и за олеснување на тешката положба на македонското население.

Ф. 740, оп. 47, д. 15

1915

- Податоци за П. Д. Драганов, директор на гимназијата во г. Кагуљ, неговата просветна работа од 1885 до 1913 година, карактеристика на неговата работа.

Ф. 733, оп. 150, д. 1370

1897

- К. Мисирков: барање да биде примен на Историско-филолошкиот факултет и да му се додели помош или стипендија.

Ф. 472, оп. 27, д. 4

1884-1885

- Барање од Марко Атанасов дозвола да отпатува во Петроград за да му предаде лично на царот збирка стари монети од Македонија.

Ф. 1284, оп. 187, д. 56

1915

- Преписка на С. Г. Алексеев, претседател на Советот на Друштвото за помош на почетници-литератори, артисти, уметници и научници, поради решението за престанување на работата на Друштвото; статут на Романовското друштво на писатели и научници.

Ф. 316, оп. 68, ед. хр. 3123

1902-1903

- М. Стоилов: барање да биде примен на Воено-медицинската академија со прилог: документи за завршено средно образование.

Ф. 316, оп. 66, ед. хр. 120

1901-1908

- Н. Христов: барање да биде примен на Воено-медицинската академија со прилог: документи за завршено средно образование и препораки.

Ф. 316, оп. 66, ед. хр. 1239

1902-1914

- Г. Константиновиќ: барање да биде примен на Воено-медицинската академија со прилог: документи за завршено средно образование, крштеница и др.

Ф. 316, оп. 66, ед. хр. 1058

1909

- А. Стателов: барање да биде примен на Воено-медицинската академија со прилог: документи за завршено средно образование, успех, пасош.

ЦЕНТРАЛЬНЫЙ ГОСУДАРСТВЕННЫЙ ИСТОРИЧЕСКИЙ АРХИВ СССР - МОСКВА

(ЦЕНТРАЛЕН ДРЖАВЕН ИСТОРИСКИ АРХИВ НА СССР - МОСКВА)

ФОНД: ДОКУМЕНТИ ОД РАЗНИ ФОНДОВИ

МИКРОФИЛМ:	**319**
ГОДИНА:	**1851-1915**
СНИМКИ:	**470**
МЕТРИ:	**20**
ЈАЗИК:	**руски, француски**

СОДРЖИНА: Документи за историјата на Македонија

Македонците во Русија

Фонд 733, опис 149, дело 913

1885-1886

- Преписка во врска со барањето на А. К. Митров да го продолжи школувањето на Московскиот универзитет.

Ф. 797, оп. 73, д. 464

Ф. 1284, оп. 188, де. 295

1903

- Акција за собирање доброволни прилози во Русија за настраданото население во Македонија.

Ф. 733, оп. 151, д. 35

1902-1904

- Барања на студенти од јужнословенските земји да бидат примени на школување во Русија.

- Барање на К. П. Мисирков да му се одобри вршење учителска должност во Русија.

Ф. 23, оп. 11, д. 44

1910-1912

- Податоци за трговијата во Битолскиот вилает со предмети изработени од челик.

- Податоци за трговските односи во Битолскиот вилает.

- Карта на Македонија со одбележани граници на Битолскиот вилает.

Ф. 23, оп. 11, д. 56

1909-1915

- Извештај за трговските движења во Солунското пристаниште.

- Податоци за извозот на стока од Македонија и увозот во Македонија.

- Податоци за движењето на трговските бродови во Солунското пристаниште.

- Извештај за економско-трговската криза во Македонија.

- Податоци за српската транзитна трговија преку Солунското пристаниште.

- Податоци за економската состојба во Солунскиот вилает.

- Извештај за престојот во Солун на експедиција за изучување на пазарите на Блискиот Исток.

- Извештај за состојбата на Солунското пристаниште по Балканските војни.

- Напис од еден солунски весник за економската криза во Солун.

- Извадоци од Законот за формирање слободна зона во Солунското пристаниште.

Ф. 1284, оп. 187, д. 150

1912

- Формирање на Славјано-македонското национално-просветно друштво "Св. Кирил и Методиј".

Ф. 797, оп. 22, д. 393

1852-1857

- Барање да се снабдат црквите и училиштата во Македонија со богослужбени и учебни книги.

Ф. 797, оп. 38, д. 40

1868

- Известување на рускиот конзул во Битола за верските судири и пропагандите во Македонија.

Ф. 802, оп. 5, д. 14046

1851-1852

- Барање на Натанаил Стојановиќ да му се издаде свидетелство за изучените науки во Киев и патни исправи за Москва и Петроград.

Ф. 797, оп. 19, д. 90

1913-1914

- Дозвола за излегување на весникот “Македонский голос” на Д. Чуповски.

ГОСУДАРСТВЕННАЯ БИБЛИОТЕКА СССР ИМ. ЛЕНИНА - МОСКВА

(ДРЖАВНА БИБЛИОТЕКА НА СССР ”ЛЕНИН”)

ФОНД: ПОПОВ И ГРИГОРОВИЧ

МИКРОФИЛМ: **1045**

ГОДИНИ: **1844-1888**

СНИМКИ: **391**

ЈАЗИК: **српски, руски, бугарски, грчки**

СОДРЖИНА: Материјали за историјата на Македонија

Фонд “Н. А. Попов”

Шифр НП, номер папки 19, номер единицы хранения 19

1871-1872

- Писма на С. Стојковиќ до Н. А. Попов.

Шифр НП, н.п. 14, н. ед. хр. 29

1874-1878

- Писма на П. Ф. Мусевич за ситуацијата во Македонија.

Шифр НП, н.п. 9, н. ед. хр. 50

1868-1877

- Р. Жинзифов - писма до Н. А. Попов.

Шифр НП, н.п. 6, н. ед. хр. 20

1867

- Писма на С. Верковиќ, негови записи на македонски песни и преданија и описи на носии.

Шифр НП, н.п. 6, н. ед. хр. 21

1868-1891

- С. Верковиќ, писма, список на стари монети, оценки на вредноста и оригиналноста на песните.

Шифр НП, н.п. 4, н. ед. хр. 20

1873

- Писмо на егзархот Анфим до Н. А. Попов.

Шифр НП, н.п.. 1, н. ед. хр. 9

- Ракописни преписи на Н. А. Попов од грчки извори.

Шифр НП, н.п. 1, н. ед. хр. 21

- "План (програма) на црковното решение што се однесува на бугарското барање".

Шифр НП, н.п. 20, н. ед. хр. 29

1872-1873

- Писма на П. В. Феодоров до Н. А. Попов.

Шифр НП, н.п. 10, н. ед. хр. 22

1888

- Писма на В. В. Качановски до Н. А. Попов.

Шифр НП, н.п. 23, н. ед. хр. 43

1869

- Писмо на С. Верковиќ.

Шифр НП, н.п. 23, н. ед. хр. 28

1870-1873

- Барање материјална помош за списанието "Б'лгарско читалиште в Цариград".

Шифр НП, н.п. 5, н. ед. хр. 52

1845

- Писма на Георги Паранхи до брат му Димитри за Григорович.

Фонд: "Григорович"

Шифр "Григ.", н.п. 5, н. ед. хр. 53

1846

- Писмо на Д. Миладинов до В. И. Григорович.

Шифр "Григ.", н.п. 5, н. ед. хр. 50

1845

- Писмо до Зукале за В. И. Григорович.

Шифр "Григ.", н.п. 5, н. ед. хр. 48

1844

- Писмо на Даниил Магнес до В. И. Григорович.

Шифр "Григ.", н.п. 5, н. ед. хр. 27

1845

- Покана до В. И. Григорович да работи на стари ракописи во еден од манастирите.

Шифр "Григ.", н.п. 3, н. ед. хр. 56

1868-1876

- Григорович - забелешки за "Болгарское попечительство".

Шифр "Григ.", н.п. 3, н. ед. хр. 57

1870

- Забелешки за образованието и воспитанието на Јужните Словени.

Шифр “Григ.”, н.п. 3, н. ед. хр. 72

1845

- Писмо на В. И. Григорович до И. М. Ковалевски.

Шифр “Григ.”, н.п. 2, н. ед. хр. 19

1840

- Извадоци од грчки ракописи и книги.

Шифр “Григ.”, н.п. 4, н. ед. хр. 33

1876

- Писмо на Еркјулес (Иракли) Влассо до В. И. Григорович.

Шифр “Григ.”, н.п. 4, н. ед. хр. 91

1853

- Писма до В. И. Григорович од јеромонасите Никифор и Пантелејмон.

Шифр “Григ.”, н.п. 1, н. ед. хр. 3

1844-1847

- Материјали кон “Описот на патувањето по Европска Турција”, концепти на извештаи и писма.

Шифр “Григ.”, н.п. 1, н. ед. хр. 2

1844-1845

- Григорович В. И. - “Патеписни записи за време на патувањето по Европска Турција”.

Шифр “Григ.”, н.п. 1, н. ед. хр. 6

1845

- Записна книшка - нотес (патеписни забелешки за време на патувањето по Европска Турција).

АРХИВ ВНЕШНЕЙ ПОЛИТИКИ РОССИИ - МОСКВА
(АРХИВ НА НАДВОРЕШНАТА ПОЛИТИКА НА РУСИЈА - МОСКВА)

ФОНД: СЛАВЯСКИЙ СТОЛ
(КАНЦЕЛАРИЈА ЗА СЛОВЕНСКИ РАБОТИ)

МИКРОФИЛМ: **XCVI/1145**
ГОДИНИ: **1903-1912**
СНИМКИ: **35**
ЈАЗИК: **руски**

СОДРЖИНА: Документи за Крсте Мисирков

Фонд “Славјанскиј стол”, 1903-1912, дело 5227

- К. Мисирков, “По повод германските совети”: за состојбата на Балканот - бегството на населението од Македонија во Бугарија; влијанието на германскиот печат врз турските работи одразено преку разни весници.

1903

- Молба на К. Мисирков до Министерството за надворешни работи на Русија да му се додели некое место во Министерството поради неможноста да се врати во татковината.
- Барање на Министерството за народна просвета од Министерството за надворешни работи на Русија мислење за политичката подобност и моралните квалитети на Мисирков, со позитивен одговор.

1904

- Писмо на Мисирков до Сементовски - Курило со известување за неговата намера да издава во Одеса списание за македонските проблеми, на македонски јазик.

- Акт на Главната управа за печатот во врска со барањето на Мисирков да издава месечно списание на “централниот говор на македонските Словени” со име “Вардар”.

- Дозвола за издавање на списанието.

- Писмо на Мисирков до Д. К. Сементовски - Курило во врска со неговото барање да биде преместен во Одеса како предавач во машката гимназија.

- Ургенција за префрлување на Мисирков.

1905

- Известување на Министерството за народна просвета за префрлувањето на Мисирков во Одеса од 1 јули 1905 година.

- Писмо на Мисирков до Курило во кое го известува дека е префрлен во Одеса, но, со помал број часови и помала плата отколку што очекувал.

- Писмо на Мисирков до Преклонски во врска со неговото префрлување во Одеса.

- Писмо на Мисирков до Курило во врска со издавањето на весникот “Вардар”.

1907

- Мислење во врска со барањето на Мисирков нова служба.

1911

- Барање на Мисирков дозвола за издавање во Одеса на трговско-индустрискиот весник “Блиски Исток”, на руски јазик, мислење на Министерството за надворешни работи и за народна просвета.

1911

- Извештај за престојот на Мисирков во Русија и за неговата работа од завршувањето на факултетот до 1911 година.

1912

- Барање на Мисирков да биде префрлен во некоја државна гимназија и преглед на неговата публицистичка дејност од 1905 до 1912 година.

ПАТЕПИСНИ БЕЛЕШКИ

АРХИВ ГЕОГРАФИЧЕСКОГО ОБЩЕСТВА - ЛЕНИНГРАД
(АРХИВ НА ГЕОГРАФСКОТО ДРУШТВО - ЛЕНИНГРАД)

ФОНД: ПАТЕПИСКИ БЕЛЕШКИ НИЗ МАКЕДОНИЈА

МИКРОФИЛМ: **XCVI/1144**
ГОДИНИ: **1865-1899**
СНИМКИ: **142**
ЈАЗИК: **руски**

СОДРЖИНА: Патеписни белешки низ Македонија и низ Балканот

Заказ номер 2541, шифр 84, опись 1, номер 8 (1-4)
1888
- За содржината на Македонско-словенскиот етнографски зборник ("Македоно-славянский етнографический сборник"), составен од ученици на Солунската гимназија и од други училишта што биле под Бугарската егзархија.

Зак. 2541, шифр 83, оп. 1, н. 7 (5-9)
- Податоци за разни населени места на Балканот (Македонија, Бугарија, Србија, Тракија).

Зак. 2541, шифр 85, оп. 1, н. 27 (1-84)
1899
- Патување низ Македонија - географски, етнографски, статистички податоци.

Зак. 2541, шифр 83, оп. 1, н. 6 (1-16)
1865

- Е. Тимаев, “Опис на патот од Битола до Белград” - патеписни белешки со географски, статистички, индустриски и други податоци за населените места на патот од Битола до Белград.

ГОСУДАРСТВЕННАЯ ПУБЛИЧНАЯ БИБЛИОТЕКА ИМ. ЩЕДРИНА - ЛЕНИНГРАД

(ДРЖАВНА ЈАВНА БИБЛИОТЕКА "ШЧЕДРИН" - ЛЕНИНГРАД)

ФОНД: ДОКУМЕНТИ ОД РАЗНИ ФОНДОВИ

МИКРОФИЛМ: **1049**
ГОДИНИ: **1711-1905**
СНИМКИ: **461**
ЈАЗИК: **руски, бугарски, француски**

СОДРЖИНА: Описи на населени места во Македонија; преписка на С. Верковиќ и др.; прилози за положбата во Македонија и др.

1910/1

- Опис на населени места во Македонија: местоположба, број на православни семејства, број на цркви и манастири, јазик на кој се врши богослужбата, училишта.

1910/16

1711

- Ветување на царот Петар I воена помош за ослободување на сите православни од турско ропство.

1712

- Грамота на М. Милорадовиќ, полковник на Петар I, со која им се даваат права на Црногорците што војувале против Турците на страна на Петар I.

1912

- Грамота на Петар I, со која им се оддава признание на учесниците во борбите против Турците.

1715-1758

- Грамота на царицата Елисавета I, со која таа доделува пари и драгоцености за обновување на цркви и манастири во Црна Гора.

1766

- Концепт на говорот на претседателот на Московското словенско добротворно друштво.

1910/3

1855

- Барање на Елена Верковиќ да му се помогне на С. Верковиќ да се врати од Русија.

1810/4

1879

- Известување на С. Верковиќ до И. С. Аксаков дека ќе му ги испрати “Литературно-политичките разговори на Помаците”.

1910/8

1879

- Барање на Адам Ив. Калмиков, борец во Македонија, до И. С. Аксаков, помош за згрижување на синот.

1910/9

1878

- Барање на охридскиот митрополит Натанаил помош од Русија за ослободување на Македонија од турско ропство.

1910/6

1878

- Писмо до И. С. Аксаков од непознато лице со барање Русија да ги заштити интересите на Македонија.

1910/5

1877

- Барање на членови на “Македонското друштво” од Серез црквата да се стави под Бугарската егзархија и во неа да се служи на словенски јазик.

1910/2

1868

- Разговори на С. Верковиќ за народноста со Помаци од различни села.

1910/13

1881

- Извештај на капетанот Данилов за: положбата во Македонија; составот и распоредот на турската армија; немирите предизвикани од албанските банди; друштвото “Силогос”, создадено со цел за елинизирање на македонското и влашкото население; за потурчените Словени - Помаците.

1910/12

- Меморандум за: економската окупација на Балканскиот Полуостров; потребата да се спречи влијанието на Германија и Англија; да се зајакне извозот и експлоатацијата на природните богатства.

1910/11

- “Некои забелешки во врска со стапувањето на српските војски во турските владеења”: таен извештај за движењето на сојузничките српски и румански војски кон турските владеења; разграничувањето на сферите на нивното дејствување; албанското прашање.

1910/10

1881

- М. Л. Дугонин, - “Грчко-бугарското црковно прашање”: за борбата за одделување на Бугарската егзархија од Грчката патријаршија.

1910/17

1854

- Н. Палаузов, - “Белешки за Бугарија”: за влијанието на руско-турските војни врз надежите на балканските народи; за физичкото и моралното малтретирање од страна на Турците и Грците; за ширењето руско влијание преку лицата школувани во Русија; за испраќањето воени специјалисти од Русија.

1910/18

- “Внатрешната положба на Бугарите во религиозен поглед, опишана од Бугарин”, за: однесувањето на грчките свештеници кон словенското население; барањето да се поставуваат архијереи од словенско потекло; барањето да се отвори школска установа за образование учители и свештеници и да се основа списание за современите настани.

1910/19

1861

- Писма на М. Хитрово за злоупотребите на грчкото свештенство што доведуваат до одметнување на населението и примање други вери (унијатство).

1910/14

1883

- Молба на С. Верковиќ до Ф. П. Корнилов тој да учествува во печатењето на III том од “Родопските песни”.

1910/20

1905

- “Блискиот Исток - Македонија”, за: расцепот на Македонската револуционерна организација; дејствувањето на грчките и српските чети; новите книги и брошури за Македонија.

1910/15

1888

- Барање на С. Верковиќ средства за завршување на статистиката за Македонија.

ГОСУДАРСТВЕННАЯ БИБЛИОТЕКА СССР ИМ. ЛЕНИНА - МОСКВА

(ДРЖАВНА БИБЛИОТЕКА НА СССР ”ЛЕНИН”)

ФОНД: В. И. ГРИГОРОВИЧ

МИКРОФИЛМ: **XC дл 1073**
ГОДИНИ: **1844-1846**
СНИМКИ: **72**
ЈАЗИК: **француски, грчки, бугарски, руски**

СОДРЖИНА: В. И. Григорович

Шифр “Григ”, н.п. 5, н. е. хр. 44
1844-1845
- Писма до В. И. Григорович од 1844-1845 година на француски јазик.

Шифр “Григ”, н.п. 5, н. е. хр. 51
1846
- Писмо од К. Романис до Григорович за ракописите и книгите што се наоѓаат кај австрискиот конзул Михајловски, на грчки јазик.

Шифр “Григ”, н.п. 1, н. е. хр. 4
1844-1845
- Извештаи на Григорович до рускиот конзул Мустоксиди за маршрутата на своите патувања, на француски јазик.

Шифр “Григ”, н.п. 5, н. е. хр. 26
1845
- Препорака за Григорович до игуменот Хрисанду од непознато свештено лице, на бугарски јазик.

Шифр “Григ”, н.п. 5, н. е. хр. 54

1845

- Писмо на непознато лице за “тескере” на Јован, на грчки јазик.

- Верковиќ Стефан, писмо до непознато лице.

ГОСУДАРСТВЕННАЯ БИБЛИОТЕКА СССР ИМ. В. И. ЛЕНИНА - МОСКВА

(ДРЖАВНА БИБЛИОТЕКА НА СССР ”В. И. ЛЕНИН” - МОСКВА)

ФОНД: МАТЕРИЈАЛИ ОД ФОНДОВИТЕ “НИЛ ПОПОВ” И “В. ГРИГОРОВИЧ”

МИКРОФИЛМ: **2800**
ГОДИНИ: **1840-1891**
СНИМКИ: **391**
ЈАЗИК: **руски , грчки**

СОДРЖИНА: Преписка во врска со историјата на Македонија

Нил Попов:

- Писмо на Стојан Стојковиќ во врска со школувањето на ќерка му во Русија.
- Писма на Ф. Мусевич до Н. Попов (1876-1878).
- Писма на Рајко Жинзифов (1868-1872, 1877), препораки за лица што доаѓаат да студираат во Русија, молба да им се помогне, согласност да се отпечатат негови статии во руски списанија.
- Стеван Верковиќ, писма, 1867 (нејасно).
- Анфим, бугарски егзарх, писмо, 1873 (нејасно).
- Преписи од... (нејасно).
- Писмо до Н. Попов од... (нејасно).
- Писма од (А. И. Церетели?) (нејасно).
- Писма од В. Качановски (1879-1886, 1888).
- Писмо од С. Верковиќ.
- Писма на некој бугарски чиновник од Цариград.

КНИГИ И ПУБЛИКАЦИИ

ГОСУДАРСТВЕННАЯ БИБЛИОТЕКА СССР ИМ. В. И. ЛЕНИНА - МОСКВА

(ДРЖАВНА БИБЛИОТЕКА НА СССР ”В. И. ЛЕНИН” - МОСКВА)

ФОНД: КНИГИ И ПУБЛИКАЦИИ

МИКРОФИЛМ: **1057**
ГОДИНИ: **1939**
СНИМКИ: **37**
JАЗИК: **бугарски**

СОДРЖИНА: Фотокопија на книгата на Христо Константинов “Стариот” (Јане Сандански), личност и дело, Софија 1939 година

Предговор;
“Стариот” (1877-1915);
Условите во кои се појавил Јане -
- економски, политички и други услови.

Турција и големите сили -
- трговија, индустрија, странски капитал, сообраќај.

Балканските држави и Македонија -
- верска и национална пропаганда во Македонија.

Спротивностите меѓу европските и балканските држави и ВМРО -
- формирање, задачи, борба за автономна Македонија.

“Стариот” како идеолог -
- најдоследен спроведувач на Гоцевата идеологија.

Талентиран организатор -

- привлекување на масите, снабдување со оружје (аферата “Мис Стон”), културно издигање на народот.

Легендарни подвизи -

- борба против турскиот аскер, детронирање на султанот во Младотурската револуција, заштита на народот.

Јане и Илинден -

- односот кон востанието.

Тројанскиот коњ -

- расцеп во Организацијата, предвремено кревање на востанието, неуспешен крај, натпревар на соседните држави на македонска почва, појава на најразлични чети, тероризам.

Последен чекор -

- трансформација на ВМРО; прифаќање на тезата за барање помош однадвор, став на Серската организација за самостојност и независност.

Рилскиот конгрес -

- прикриена борба против Јане, атентати.

Различни тактики -

- расцеп во Организацијата на два правци.

Манифестот до сите народности во Империјата -

- основање на Народната федеративна партија, создавање на “конституциони клубови” на врховистите, напуштање на идеите на Младотурците.

Војната -

- мобилизација во Мелничко, убиство на “Пиринскиот цар”.

ГОСУДАРСТВЕННАЯ БИБЛИОТЕКА СССР ИМ. В. И. ЛЕНИНА - МОСКВА

(ДРЖАВНА БИБЛИОТЕКА НА СССР "В. И. ЛЕНИН" - МОСКВА)

ФОНД: КНИГИ И ПУБЛИКАЦИИ

МИКРОФИЛМ: **1058**
ГОДИНИ: **1908**
СНИМКИ: **23**
ЈАЗИК: **бугарски**

СОДРЖИНА: Фотокопија на книгата на Антон Страшимиров - "Вистината за положбата во Македонија", изд. на "Одрински глас", Софија 1908 год.

Имотните односи во Македонија

- анархија, беззаконие во однос на сопственоста на македонското село; експлоатација на селото; организирање на самоуправна власт во селото од страна на ВМРО.

Даноците и правните односи во Македонија

- видови на даноци, злоупотреби при собирањето на даноците; улогата на Организацијата во спречувањето на злоупотребите.

Културна заостанатост на Македонија

- отсуство на културна, социјална, здравствена и др. грижа за христијанското население; отворање на првите христијански училишта од протестантските и католичките пропаганди како и од пропагандите на соседните држави.

Денешниот историски момент во источната и западната половина на Македонија

- подготовка на населението за востание; раздвојување на раководните кругови на Македонската револуционерна организација по востанието на две

крила; засилување на странските пропаганди и дејствување на разни вооружени терористички банди.

ГОСУДАРСТВЕННАЯ БИБЛИОТЕКА СССР ИМ. В. И. ЛЕНИНА - МОСКВА

(ДРЖАВНА БИБЛИОТЕКА НА СССР ”В. И. ЛЕНИН”)

ФОНД: КНИГИ И ПУБЛИКАЦИИ

МИКРОФИЛМ: 505
ГОДИНИ: 1864-1874
СНИМКИ: 240
ЈАЗИК: руски, француски

СОДРЖИНА: Публикација на ”Записи на грофот Н. П. Игнатјев”. печатена во весникот “Исторический вестник”, Т. CXXXV и Т. CXXXVI во 1914 година

“Записи на грофот Н. П. Игнатјев”, (1864-1874), франц. јазик
“Записи на грофот Н. П. Игнатјев”, (продол.), франц. јазик
“Записи на грофот Н. П. Игнатјев”, (продол.), франц. јазик
“Записи на грофот Н. П. Игнатјев”, (продол.), франц. јазик
“Записи на грофот Н. П. Игнатјев”, (продол.), франц. јазик
“Записи на грофот Н. П. Игнатјев”, (продол.), франц. јазик
“Записи на грофот Н. П. Игнатјев”, (продол.), франц. јазик
“Записи на грофот Н. П. Игнатјев”, (продол.), руски јазик

- записи за диломатската дејност на грофот Игнатјев за време на неговиот престој во Цариград: негови размислувања за решавањето на источното прашање, различни гледања и интереси на европските држави во однос на ова прашање; неуспех на Цариградската конференција за мирно решавање на проблемите во Отоманската Империја.

“Записи на грофот Н. П. Игнатјев”, (продолж.), руски јазик

- состојбата на Балканскиот Полуостров по одбивањето на преговорите од страна на Турција; размислувања на руската дипломатија западните земји да се вклучат во решавањето на Источната криза; настојувања на Русија заедно со

овие земји да ѝ постави ултиматум на Турција за подобрување на положбата на христијанското население во Турската Империја.

“Записи на грофот Н. П. Игнатјев”, (продолж.), руски јазик

- неуспех на преговорите; објавување војна на Русија против Турција; услови на Русија за склучување мир; потпишување примирје во Адријанопол.

П. Воејков

- податоци за животот и дејноста на грофот Н. П. Игнатјев.

“Записи на грофот Н. П. Игнатјев”, (продолж.), франц. јазик

“Записи на грофот Н. П. Игнатјев”, (продолж.), руски јазик

- за основите на руската политика на Балканскиот Полуостров; обиди за решавање на словенското прашање без нарушување на руските интереси; идеја за создавање на бугарско-српско кнежевство на чело со кнезот Милан; “туркофилска” политика на Игнатјев.

“Записи на грофот Н. П. Игнатјев”, (продолж.), руски јазик

- востанието во Херцеговина; односот на Игнатјев кон проблемите на БиХ; негово настојување да се спречи конфликтот со Турција; заострување на кризата и војна.

“Записи на грофот Н. П. Игнатјев”, (продолж.), руски јазик

- напори на Игнатјев да се преземат мерки за подобрување на положбата на словенското население на Балканот; решение на султанот да спроведе некои реформи во Европска Турција.

“Записи на грофот Н. П. Игнатјев”, (продолж.), руски јазик

- решение за заедничко дејствување на Русија со Германија и Австро-Унгарија против Турција: прифаќање на проектот на грофот Андраши од страна на Турција; револуционерни движења на Балканот; турско-српско-црногорска

војна со учество на руски доброволци; преговори за мирно решение на кризата на Балканскиот Полуостров.

АРХИВ АН СССР - ЛЕНИНГРАДСКИЙ ФИЛИАЛ

(АРХИВ НА АН НА СССР - ФИЛИЈАЛА ЛЕНИНГРАД)

ФОНД: КНИГИ И ПУБЛИКАЦИИ

МИКРОФИЛМ: **1052**
ГОДИНИ: **1910**
СНИМКИ: **217**
ЈАЗИК: **руски**

СОДРЖИНА: Книгата на П. Миљуков “Балканската криза и политиката на А. П. Извољски” со прилог: 2 карти и текстот на турскиот устав, изменет и дополнет во 1909 година

1. Развиток на балканската криза:

1903-1908

- Мирцштегскиот договор меѓу Русија и Австрија (1903); заеднички дејства на Извољски и Ерентаљ; Србија против Австрија; обид за зближување на Србија со Бугарија; подготовки за Младотурскиот преврат; подготовки за анексија на Босна и Херцеговина; средба на Извољски со Ерентаљ во Бухлау (1908); анексија на Босна и Херцеговина и прогласување независност на Бугарија; идеја за балканска федерација.

Историја на турскиот устав:

- Уставот на Митхад и првиот парламент во Турција (1876); Младотурската револуција (1908); вториот турски парламент и борбата на партиите; македонското прашање; контрареволуцијата и превратот од 3 март.

Дипломатска Цусима:

- политиката на Русија водена од Извољски во врска со анексијата на Босна и Херцеговина; дипломатскиот неуспех на руската балканска политика.

По свежите траги на настаните:

- првите знаци на кризата; политичката смисла на австриската железничка политика на Балканот;

- Македонија и источното прашање; заеднички руско-австриски договори за реформи во Македонија; нова фаза во македонското прашање; руската политика на Балканот по 1897 година; средбата во Ревел и македонското прашање.

Писма од патувањата

Цариград и Солун

- Младотурската револуција и воспоставувањето на уставот од 1876 год.; историја на Комитетот за обединување и прогрес; Младотурскиот преврат во дневникот на Нијази; учеството на Македонците во Младотурската револуција; Младотурците и другите народности; односот на Албанците кон Младотурците; надворешната политика на Младотурците и македонското прашање; наследниците на Хамид.

Софија и Белград

- Паралели - архитектура и литература.

Босна и Херцеговина

- Босна спроти анексијата кон Австрија; Меѓународната положба на Босна.

Цетиње и Загреб

- Аферата на Настиќ; Цетиње; Загрепскиот процес.

Крит и Грција

- Заострување на критското прашање; статус-кво на Кипар; победа на офицерската организација во Атина.

Изненадување и разобличувања

- Анексијата на Босна и независноста на Бугарија; односот на Русија кон овие настани; историја на прогласувањето на бугарската независност; австриската политика на Балканот; ситуацијата на Крит и во Атина; кон членот 47.

Прилози:

а) I Отомански устав прогласен на 11/23 декември 1876 година со измени во 1909 година;

б) Библиографија;

в) Етнографска карта на западниот дел на Балканскиот Полуостров;

г) Карта на железничките пруги и проекти на Балканот.

АРХИВ АН СССР - ЛЕНИНГРАДСКИЙ ФИЛИАЛ
(АРХИВ НА АН НА СССР - ФИЛИЈАЛА ЛЕНИНГРАД)

ФОНД: КНИГИ И ПУБЛИКАЦИИ

МИКРОФИЛМ: **2799**
ГОДИНИ: **1914-1915**
СНИМКИ: **194**
ЈАЗИК: **руски**

СОДРЖИНА: Енциклопедија на словенската филологија, изд. Одделение за руски јазик и литература при Императорската академија на науките под ред. на акад. И. В. Јагиќ

Енциклопедија на словенската филологија, издание 4_1, П. А. Лавров, Палеографски преглед на кириличното писмо

Петроград, 1914 год.

Содржина:

1. Кирилицата, нејзиното потекло и односот кон глаголицата.
2. Кириличните букви со кои била пополнета грчката азбука.
3. Кирилицата и грчкото писмо.
4. Натписот на гробот на Самуил.
5. Кириличните црковнословенски споменици.
6. Савина книга.
7. Супрасалски ракопис.
8. Хиландарски листови.
9. Листови на Ундољски.
10. Македонски лист.
11. Класификација на бугарските ракописи.
12. Особености на постарите уставни писма и промените кај нив.
13. Најстарите среднобугарски споменици.

14. Добромирово евангелие.

15. Охридски апостол.

16. Болоњски псалтир.

17. Слепченски апостол.

18. Перемејник на Григорович.

19. Бојанско евангелие.

20. Погодински псалтир.

21. Кирилското писмо на глаголските евангелија - Зографското и Асемановото.

22. Поделба на бугарските ракописи од XIII век.

23. Источнобугарските текстови.

24. Западнобугарските текстови.

25. Среднобугарските текстови со србизми во јазикот.

26. Среднобугарските текстови со замена на ...

27. Текстови со една носовка.

28. Среднобугарски текстови со руски особености.

29. Ракописи од XIV век.

30. Ракописи во западна Бугарија.

31. Ракописи во источна Бугарија.

32. Бугарското полууставно писмо.

33. Почетокот на бугарскиот брзопис.

34. Среднобугарските палимпсести.

35. Кириличното писмо кај Србите, неговите особености и историската судбина.

36. Ракописите од XII-XIII век.

37. Ракописите од XIV век.

38. Босанската школа.

39. Ракописите од XV век.

40. Ракописите од XVI век.

41. Ракописите од XVII век.

42. Записи од XVI и XVII век и ракописи од XVIII-XIX век.

43. Ракописи пишувани со мешан правопис, српски и бугарски, или пак со српски, во границите на Бугарија и Македонија.

44. Новобугарски ракописи.

45. Рускиот брзопис кај католиците.

46. Бугарските и српските грамоти.

Енциклопедија на словенската филологија, издание 4_2, Е. Калужњацки, Кириличното писмо кај Романците,

Петроград, 1915 година

ГОСУДАРСТВЕННАЯ БИБЛИОТЕКА СССР

ИМ. В. И. ЛЕНИНА - МОСКВА

(ДРЖАВНА БИБЛИОТЕКА НА СССР ”В. И. ЛЕНИН” - МОСКВА)

ФОНД: ПУБЛИКАЦИИ И ПЕЧАТ

МИКРОФИЛМ: **1061**
ГОДИНИ: **1903-1912**
СНИМКИ: **83**
ЈАЗИК: **руски**

СОДРЖИНА: Документи за историјата на Македонија

Меѓународните односи во времето на империјализмот. Документи од архивите на царската и привремената влада, 1878-1917, серија втора, 1900-1913, изд. 1938.

1911

- Преписка на руски дипломатски претставници во врска со ситуацијата во Европа и на Балканот во 1911 година.

Меѓународните односи во времето на империјализмот. Документи од архивите на царската и привремената влада, 1878-1917, серија втора, 1900-1913.

1912

- Преписка на руски дипломатски претставници во врска со ситуацијата во Европа и на Балканот во I половина на 1912 година.

Меѓународните односи во времето на империјализмот. Документи од архивите на царската и привремената влада, 1878-1917, серија втора, 1900-1913, изд. 1940.

- Преписка на руски дипломатски претставници во врска со ситуацијата во Европа и на Балканот во II половина на 1912 година.

“Весник на Европа”, Т. III, мај 1903, С. - Петербург, 1903. Х. Г. Инсаров, “Турција и Македонија”, Историска белешка, продолжение од бр. од април 1903 (V-IX глава).

- Историја на турските реформи до 1878 год. и по неа, разни статистички податоци за бројот и составот на населението во Македонија (грчки, бугарски, српски и турски); судири на пропагандите во Македонија - бугарски и српски аспирации; појава на македонското револуционерно движење; “востанието” на Цончев и Јанков; развиток на идејата “Македонија на Македонците”; репресии на турските власти.

ИНСТИТУТ МАРКСИЗМА - ЛЕНИНИЗМА ПРИ ЦК КПСС - ЦЕНТРАЛЬНЫЙ ПАРТИЙНЫЙ АРХИВ
(ИНСТИТУТ ЗА МАРКСИЗАМ - ЛЕНИНИЗАМ ПРИ ЦК НА КПСС - ЦЕНТРАЛЕН ПАРТИСКИ АРХИВ)

ФОНД: ПУБЛИКАЦИИ И ПЕЧАТ

МИКРОФИЛМ:	**2059**
ГОДИНИ:	**1928-1936**
СНИМКИ:	**176**
ЈАЗИК:	**руски**

СОДРЖИНА: Документи на Коминтерната за историјата на КПЈ

1.

Резолуција во врска со подготовката и задачите на конгресот на југословенската Комунистичка партија

21.IX.1928

- За начинот на подготовката на конгресот; извештај за положбата во земјата; задачите на Партијата во светлината на Отвореното писмо; самокритика на развитокот на Партијата; осуда на внатрепартиската и фракционерската борба; формирање раководни групи од работнички елементи; елиминирање на непослушните; анализа на положбата на Балканот.

2.

Писмо на Комунистичката партија на Југославија

22.X.1928

- Задачите на Партијата во врска со заострувањето на кризата во Југославија; директива Партијата да заземе самостојна позиција во борбата против режимот и селанско-демократската коалиција; борба против милитаризмот и подготовка за антифашистичка војна.

3.

Резолуција за понатамошната работа на синдикатите во Македонија

22.VI.1929

- Задачите на црвените синдикати во Југославија против настапувањето на капитализмот; борба за секојдневните потреби на работниците; за покачување на платите, 8-часовен работен ден; методи на работа.

4.

За организационите задачи на КПЈ поставени од II Конгрес на Комунистичката Интернационала

26.III.1929

- Создавање на цврст илегален апарат; работа меѓу масите и во синдикатите; работа во селото и меѓу угнетените националности; организациона улога на партискиот печат.

5.

Обраќање до работниците и селаните во целиот свет против самодржавието во Југославија

18.I.1929

- Повик за отпор против империјализмот и експлоатацијата во врска со прогласувањето на воено-династичката диктатура.

6.

Писмо до ЦК на КПЈ од Политичкиот секретаријат на ИККИ

16.V.1930

- Во врска со оценката на политичката линија на ЦК на КПЈ и извршувањето на нејзините задачи во условите на диктатурата.

7.

За односите кон хрватската група К.

23.XII.1930

- За грешките направени при воспоставувањето на односите со хрватската група К. во заедничката борба против југословенските империјалисти или агенти на странските империјалистички држави.

8.

Резолуција за политичката положба и задачите на КПЈ

11.VII.1932

- Директиви за развивање на сите форми на борба на работничката класа (штрајк, демонстрации и др.); развивање на координација меѓу работниците и селаните; поддршка на ослободителната борба на угнетените нации.

9.

Писмо до ЦК на КПЈ

3.XII.1932

- Во врска со работата на членовите на Партијата и приврзаниците внатре во реформираните синдикати со цел да се придобијат работните маси во овие синдикати.

10.

Резолуција

21.VIII.1933

- За работата и задачите на КПЈ во услови на индустриска, аграрна и финансиска криза; развивање на идеите за работничко-селанска и национално-ослободителна резолуција во земјата; улогата на контрареволуционерните буржоаски партии за создавање на масовна ситно-буржоаска и селанско-кулачка база; КПЈ во овие услови.

11.

Писмо до ЦК на КПЈ за решенијата на XIII Пленум на ИККИ

21.I.1934

- Парола за борба за советска власт во Југославија за земање на власта од страна на работниците и селаните и воспоставување на демократска диктатура на пролетаријатот.

12.

За тактиката на КПЈ на општинските избори

21.I.1934

- Повик кон активно учество во изборите, истакнување на самостојни списоци, напуштање на тактиката за бојкот на изборите.

13.

Програма на дејствување на КПЈ за селото

29.IV.1934

- Положбата на селските маси во Југославија; односот на буржоаските партии кон селото; борбата на КПЈ за ослободување на работниците и селаните од секаква експлоатација.

14.

Декларација на КПЈ, КП на Италија и КП на Австрија во врска со словенечкото прашање

11.I.1934

- Заедничко гледање на КПЈ, КПИ и КПА на словенечкото прашање; поделба на Словенија меѓу Југославија, Италија и Австрија; за правото на самоопределување до отцепување на сите народи.

15.

Нечитливо

29.VI.1935

16.

Резолуција во врска со југословенското прашање

18.XII.1935

- Одобрување на иницијативата за формирање на легална работничка партија на единство; барање да се воспостави народен фронт на организациите

на угнетените народности; да се развие работата на село; да се создадат антивоени комитети; да се формираат КП на Хрватска и Словенија.

17.

За најблиските задачи на КПЈ

16.III.1935

- Заострување на класната борба во Југославија (штрајкови, демонстрации, судири со полицијата и др.); лоша економска положба на Народниот антифашистички фронт на Југославија; борба против воено-фашистичката диктатура и војната; борба за единство на синдикатите врз класна основа.

19.III.1935

- Дополнување на резолуцијата “За најблиските задачи на КПЈ”, за грешките во резолуциите на конференцијата; за организацијата на работата на раководството; за врските со Коминтерната; за зајакнувањето на кадрите.

18.

Писмо до ЦК на КПЈ

17.IV.1935

- За прашањето на антифашистичката самоодбрана на пролетаријатот; директива за исправање на некои грешки.

19.

25.VI.1935

Автобиографија на Амулиќ Иван (DEMAISON).

19.VIII.1935

Автобиографија на О-ва.

Автобиографија на Ева.

18.II.1936

Податоци за Слободан Људевит.

Биографија на Славко.

Биографија на Жарко, Бобо, Бранко.

Извештај за Слободан Жарковиќ (Аугуст).

20.

“На меѓународниот фашизам во Шпанија треба да му се зададе удар”

3.09.1936

- За ситуацијата во Шпанија; учеството на Германија и Италија во бунтот на монархофашистите против легалната шпанска влада;

- Тези за прогласот до работничките класи на сите народи на Југославија; за заедничката акција на масите против профашистичката влада; за мир.

П Е Ч А Т

ГОСУДАРСТВЕННАЯ ПУБЛИЧНАЯ БИБЛИОТЕКА

ИМ. ЩЕДРИНА - ЛЕНИНГРАД

(ДРЖАВНА ЈАВНА БИБЛИОТЕКА “ШЧЕДРИН” - ЛЕНИНГРАД)

ФОНД: ПЕЧАТ

МИКРОФИЛМ: **1055**
ГОДИНИ: **1895-1913**
СНИМКИ: **328**
ЈАЗИК: **руски, бугарски, француски**

СОДРЖИНА: Брошури и статии од различни автори во врска со положбата во Македонија во периодот 1895-1913 година

I. 2282/3

Un raport confidentiel au gouvernement Bulgare, Berlin, Alfred Lenger, Editeur 48, Spandauer str. 48, 1908.

II. 2282/75

Н. Миљуков - “Српско-бугарските односи во врска со македонското прашање”:

- Историјат на овие односи од времето на М. Обреновиќ до крајот на XIX в.; појава на “великосрпската идеја”; бугарско-српска полемика во врска со македонското прашање; црковни расправии околу поделбата на епархиите; созревање кај младата македонска интелигенција на македонска национална свест.

III. 2282/10

Трудови на Друштвото за словенско научно единство

Српско-бугарски спор за освојување на Македонија

(Оцена на настаните што ѝ претходеа на српско-бугарската војна од 1913 година, изложени од заинтересираните страни и членовите на Друштвото). Петроград, 1915 година

А. И. Белиќ - “Меѓусебните односи на балканските сојузници”:

- Барање на Србија да се изврши ревизија на бугарско-српскиот договор; решавање на новите проблеми настанати во текот на Првата балканска војна; географска, етнографска и политичка страна на проблемот.

П. Лавров - “Српско-бугарски спор за Македонија”:

- Аргументи за српскиот карактер на Македонија: историскиот развој на Македонија под власта на српски владетели; писменоста, културата, народниот епос и обичаите; улогата на политичките интереси; апел да се сочува Балканскиот сојуз со мирен договор за поделба на Македонија.

И. Д. Шишманов, Реферат на проф. Шишманов

- Полемика на авторот со брошурата на А. Белиќ за: македонските јазични особености; народниот епос; народните обичаи; културните споменици; веродостојноста на доказите на С. Верковиќ за определување на границата меѓу Србија и Бугарија.

Г. А. Генчиќ, Соопштение

- Полемика со ставовите на Шишманов и Державин; истакнување на јазичните особености на македонското население, сосема различни од бугарскиот јазик; карактеристика на С. Верковиќ како “српски отпадник”.

Д. И. Семиз, Говор на Д. И. Семиз

- Осврт на политичката страна на проблемот: Прогласот на Бугарската академија на науките; наводните насилства на српските власти во Македонија; агитацијата на бугарските четници во Македонија против српската власт.

Македонците што живеат во С. - Петербург

- Различни ставови на Македонците во Петроград, од сфаќањето дека Македонија и нејзиниот народ се самостојна географска и етнографска целина и имаат право на самостојно постоење (Димов, П. Чуповски, В. Водовозов и др.), до ставот дека Македонија најнепосредно историски, племенски и јазично е поврзана со Бугарија и треба да биде нејзин дел (Везенков, Державин и др.).

М. Долобко, Приговор на М. Долобко

- Оспорување на поставките на Н. С. Державин за Македонија како бугарска земја како научно неосновани.

Говор на Плетнев

- Апел до Бугарија да се договори со Србија за поделба на македонската територија, во спротивно, во случај на нова војна, може да изгуби и некои свои територии.

Акад. В. Бехтерев, Кон историјата на создавањето на Друштвото за словенско научно единство

- Формирање на Друштвото со цел да се стимулира научно-културното зближување на Словените; решавање на научно-културни задачи што може да доведе и до решавање на политички прашања.

Приговор на референтот до В. В. Водовозов

- За српските насилства во Македонија; за мерките што ќе ги преземе српската влада за подобрување на економската положба на македонското население; за наводната неспособност на Македонската партија да се избори за самостојност на Македонија.

Приговор до И. Д. Шишманов (од Белиќ)

- За определувањето на границата меѓу Македонија и Стара Србија; за епските традиции, јазикот, културата и обичаите; за Ст. Верковиќ; за исполитизираните и неточни податоци во Прогласот на Бугарската академија на науките.

I. Прилог: Проглас на Бугарската академија на науките

- За: одредувањето на етнографската граница меѓу Бугарија и Србија; западните македонски наречја како составен дел на бугарскиот јазик; окупацијата на ”бугарските” земји во западна Македонија и наводните насилства во нив.

II. Прилог: Од Српската академија на науките. Проглас

- Протест против намерата на Бугарската АН да го вовлече Сојузот на словенските академии во решавање на политички спорови.

III. Прилог: Писмо на научниот секретар на Српската академија на науките, проф. Л. Стојановиќ

- Одбрана на српските позиции во спорот меѓу Србија и Бугарија околу поделбата на македонската територија.

IV. Прилог: Резолуција на Друштвото за словенско научно единство прифатена на 16.05.1913 година

- За да се спречи братоубиствена војна двете страни треба да се обратат кон арбитража која ќе го реши спорот, под услов да се ислушаат и претставници од населението на Македонија.

III. 2282/4

Turcs et Grecs contre Bulgares et Macedoine, Paris, Libroire Plon, Plon Nourri ... 1904

IV. 2282/7

Ѓ. Петров, “Македонското ослободително дело на бугарска почва”, Печатница на Ив. К. Цуцев, Софија, 1902

- Преглед на 25-годишната дејност на Македонската ослободителна организација во Бугарија: појава на “македонски друштва” и “македонски комитети”; фази во развојот на револуционерното движење; “востание” во

Македонија извршено од разбојнички чети на чело со офицери - авантуристи; подготовка за општонародно востание на чело со чесни револуционери.

V. 2282

Д. Х. Димов, "Македонското ослободително дело", Печатница на А. П. Димитров, Лом, 1900 година

- За состојбата на Балканскиот Полуостров и европската дипломатија: кроење и прекројување на картата на Балканот од страна на големите сили; односот на големите сили кон Македонија; потстрекнување кон братоубиствена војна меѓу Бугарија и Србија; односот на бугарските влади кон Македонија; идеја за прогласување на Македонија за слободна, независна и самостојна држава со помош на општонародно востание.

Страница од в. "Македонскиј голос" со цитат од Б. Сарафов и песна од Леон Шах-Паронјанц "Во заштита на единствена независна Македонија", посветена на гр. М. М. Перовскиј-Петрово-Соловово.

Резолуција за "Македонското прашање", прифатена од Комисијата формирана од Советот на Друштвото за словенска меѓусебна помош, под претседателство на М. М. Перовскиј-Петрово-Соловово.

VI. В. Водовозов, "На Балканот", "Современик", бр,. 7/1913

- За состојбата на Балканот по Првата балканска војна и спорот околу поделбата на Македонија меѓу Србија и Бугарија: договор за поделба на Македонија меѓу Србија и Бугарија; таен договор меѓу Бугарија и Грција; резултати од Првата балканска војна; распарчување на Македонија и расправии меѓу соседите.

VII. 2282/6

Ст. Жечкин, "Македоското движење", Ќустендил, Изд. и печат на Бр. Дјулгерови, 1903 година

- Поглед врз македонското движење на поранешен деец на Сарафовиот и Цончевиот комитет: причини за појавата на револуционерното движење;

идеалите на македонското движење; расцеп во организацијата - Сарафов - Цончев - Делчев; меѓусебни борби и терористички акции; критика на дејноста на"централистите" Г. Делчев и Ѓ. Петров ; бунтот на Јанков.

VIII. 2282/14

Д. Х. Димов, "Македонското прашање", Дупница, Печатница на Н. Г. Шејтанов, 1901 година

- За македонското прашање по ослободувањето на Бугарија: односот на Европа кон Европска Турција; идејата за ослободување на Македонија по дипломатски пат; улогата на балканските државници во решавањето на македонското прашање; Бугарија и Македонија; македонската емиграција во Бугарија; идејата за балканска федерација.

IX. 2282/13

Д. Х. Димов, "Македонското прашање и учителот", Ќустендил, Печатница "Изгрев", 1902 година

- Реферат прочитан на Плевенскиот учителски собор за: влијанието на положбата во Македонија врз состојбата во Бугарија (формирање на јака армија, прилив на емигранти од Македонија); односите меѓу македонските организации во Македонија и Бугарија (создавање на овие организации, нивните цели и методи во борбата, меѓусебните пресметки); вистината за Внатрешната македонска организација и нејзините дејци.

X. 2282/9

А. Раздолов, "Обраќање кон свирепа, гнила и заблудена Турција", Софија, Печатница на Ив. К. Божинов, 1896 година

- Обраќање на авторот до Турција, но и до македонските борци за слобода, кои самите ќе ја извојуваат, без помош од бугарскиот кнез и бугарската влада. - Песна "Кон војводата".

XI. 2282/5

Устав на Македонското друштво, Софија.

Печатница на Димитар Б. Брзанов, 1895 година.

АРХИВ АН СССР - ЛЕНИНГРАДСКИЙ ФИЛИАЛ
(АРХИВ НА АН НА СССР - ЛЕНИНГРАД)

ФОНД: ПЕЧАТ

МИКРОФИЛМ: **M-XVIII/1169**
ГОДИНИ: **1885-1913**
СНИМКИ: **21**
ЈАЗИК: **руски**

СОДРЖИНА: Написи во рускиот печат во врска со Македонија

1. “Свет”, (“Светлина”), бр. 147, 1885 год.

Марко Атанасов Мушевиќ - Македонец известува за:

- тешката положба на македонскиот народ под турско ропство; ѕверствата на турските власти; дејствувањето на католичката и протестантската пропаганда преку верските и школските установи и бара заштита на македонскиот народ од страна на православна Русија.

“Свет”, (“Светлина”), бр. 154, 1885 год.

- За состојбата во Македонија; дејствувањето на разбојничките банди; бегањето на народот во Бугарија и Србија; односот на бугарската влада на Каравелов кон Македонците; борбата на словенската и германската идеја.

2. “Луч” (Зрак”) Бр. 131, 1913 год.

Говор на С. Д. Чхенкели на седницата на Државниот совет:

- Завојувачката политика на Русија на Балканскиот Полуостров; виновниците за Балканските војни; целите на балканските влади; улогата на руската дипломатија.

“Луч” (Зрак”), бр. 132, 1913 год.

Продолжение од претходниот број:

- за односот на Миљуков кон Балканските војни; меморандумот на македонската колонија во Петроград која се залагаше за независност на Македонија; спроведувањето терор во завојуваните македонски земји.

“Луч” (Зрак”), бр. 134, 1913 год.

Австрија и Русија на Балканскиот Полуостров - воведна статија:

- За целите на Балканскиот сојуз; улогата на Австрија и Русија во балканската криза; можното решение на оваа криза преку создавање на слободна автономна Македонија.

“Луч” (Зрак”), бр. 150, 1913 год.

Резолуција донесена на седницата на Правничкото друштво во врска со Балканските војни:

- осуда на играта на династичките и империјалистичките интереси што се во основа на политиката на балканските земји; предлог за создавање слободна демократска федерација на сите народи на Балканот; осуда на војната која предизвикала многу човечки жртви.

3. “Жизнь” (Живот”), бр. 16, 1913 год.

“Мир на Балканот”

- За мирот во Букурешт; положбата на балканските земји по завршувањето на војната; економска резолуција во сите балкански земји; аграрна реформа во земјите “ослободени” од Турците; за односот на Русија кон Балканот во новосоздадената ситуација.

4. “Утро Росии” (“Утро на Русија”), бр. 46, 1913 год.

“Македонија”:

- Кратка историја на Македонија; редослед на нејзините завојувачи; борбата на македонскиот народ за ослободување за време на Балканските војни; поделба на Македонија.

5. “Симбирянин: (“Симбирјанец”), бр. 1790, 1913 год.

С. Иљин, “Гордиев јазол”

- Братоубиствена војна меѓу доскорешните сојузници.

- Борба за Македонија; создавање на Албанија од страна на Австрија и Италија; поделба на Македонија.

"Симбирянин: ("Симбирјанец"), бр. 1792, 1913 год.

- За решавањето на македонското прашање низ органите на рускиот печат.

С. Иљин - "Кон судбината на Македонија".

"Симбирянин: ("Симбирјанец"), бр. 1808, 1913 год.

"Белиот терор во Македонија"

- За состојбата во Македонија под власта на новите поробувачи; вршење репресии во сите делови на Македонија - под српска, грчка и бугарска власт.

ГОСУДАРСТВЕННАЯ БИБЛИОТЕКА СССР ИМ. В. И. ЛЕНИНА - МОСКВА

(ДРЖАВНА БИБЛИОТЕКА НА СССР "В. И. ЛЕНИН" - МОСКВА)

ФОНД: ПЕЧАТ

МИКРОФИЛМ: 1253
ГОДИНИ: 1912-1915
СНИМКИ: 58
JАЗИК: руски

СОДРЖИНА: Статии од списанија и весници

1. "Славяне" (Словени"), весник за словенска литература, наука, уметност. Петроград, мај 1915 год.

К. Пељски, "Борба за автономија":

- Борбата на македонскиот народ за ослободување од турското ропство во Илинденското востание; Балканските војни и освојувачките тенденции на Грција, Бугарија и Србија; борбата на Македонците за автономија на Македонија.

2. М. Красножен, "Судбината на Македонија", Зборник на научно-литературното друштво при Императорскиот јурјевски универзитет

- Краток преглед на историјата на областа Македонија од најстаро античко време, преку времето на основачите на словенската црква Кирил и Методија, времето на аспирациите кон Македонија на бугарските и српските владетели па сѐ до појавувањето на бугарската и на српската пропаганда по формирањето на српското и бугарското кнежество.

3. В. Везенков, "Македонија и причината за Балканската војна", Изд. на Московскиот балкански комитет, со прилог: портрети на Александар,

Фердинанд, Никола I, Петар I и Георг I, карта на Македонија, Албанија и Стара Србија и повеќе фотографии.

I. Македонија: опис на природата; тешкиот живот на македонското население под турско ропство; постојани бунтови и востанија и крвава одмазда на Турците; обиди за реформи.

II. Македонското прашање како дел од “источното прашање”; неуспешни обиди за подобрување на положбата на населението; ослободителни војни на балканските земји; Санстефанскиот мир и Берлинскиот конгрес; Кресненското востание; разбојништвото и административната анархија; Мирцштегските реформи; Младотурската револуција.

III. Четничкото движење: организација на револуционерното движење; Кресненско востание; Разловечко востание; формирање на Внатрешната револуционерна организација.

IV. Внатрешна организација: организирање на христијанското население за оружен отпор против турското ропство; Виничка афера.

V. Борба на властите против Внатрешната организација.

VI. Турските ѕверства во Македонија, Стара Србија, Адријанополската област и востанието: засилување на ѕверствата на Турците; подготовка на востанието; список на изгорени села по околии; борби меѓу Турците и револуционерните чети.

VII. Исчезнување на “бугарската” раса од Македонија: истребување на словенското население во Македонија; истерување од родните места; емиграција во Бугарија и Америка.

VIII. Манифест на Англискиот балкански комитет: повик за обединување на европските држави против турските ѕверства на Балканот.

IX. Кус историски и административен преглед: античка Македонија; населување на Словените на Балканот; доаѓање на Турците; административно уредување на Македонија за време на турското владеење.

X. Европска Турција и театарот на воените дејства: положбата и границите на Македонија; орографијата и хидрографијата; животинскиот свет, главните градови, составот на населението.

XI. Крај на турското ропство: договор меѓу Србија, Бугарија, Црна Гора и Грција за заеднички дејства против Турција; општа мобилизација (17.IX.1912); почеток на Првата балканска војна.

ГОСУДАРСТВЕННАЯ БИБЛИОТЕКА СССР ИМ. В. И. ЛЕНИНА - МОСКВА

(ДРЖАВНА БИБЛИОТЕКА НА СССР "В. И. ЛЕНИН" - МОСКВА)

ФОНД: ПЕЧАТ

МИКРОФИЛМ: 1056

ГОДИНИ: 1886-1917

СНИМКИ: 151

ЈАЗИК: руски

СОДРЖИНА: Извадоци од книги, списанија и написи од весникот "Славянские известия" ("Словенски вести")

I. А. Амфитеатров, "Земја на раздорот" - Балкански впечатоци, С. - Петербург, 1907 год.

Впечатоци од патувањето на авторот по Македонија:

- Рассудувања за самобитниот карактер на македонското национално битие; дејствувањето на странските пропаганди во Македонија.

Забелешки за ослободителното движење во Македонија;

- За тешките услови за живот на македонското население под турска власт; појавата на отпор и за предусловите за изведување на успешно востание.

II. В. В. Водовозов, "На Балканот", - Статии, патни белешки, Петроград, 1917 год.

Низ српска Македонија - белешки на авторот за положбата во Македонија по Балканските војни:

- Карта на Македонија со состојбата по Букурешкиот мир; разни погледи во врска со националното определување на Македонците; статистички податоци за составот на населението во Македонија; состојбата во Македонија по Младотурската револуција; поделба на интересните сфери во Македонија меѓу

соседните земји; борба на “автономистите” за самостојна Македонија; договор меѓу Србија и Бугарија за поделба на Македонија; Балканските војни и последиците од нив.

Јане Сандански:

- Биографски податоци и податоци за неговата револуционерна дејност по повод неговото загинување во април 1915 година.

Прилог:

- Таблица со српски официјални податоци за бројот на населението по административни единици и за неговиот распоред по религија и националност на териториите што ги добила Србија по Букурешкиот мир од 1913 година.

III. В. Ј. Теплов, “Турските реформи во врска со прашањето на Македонија и Стара Србија”, С. - Петербург, 1903 год.

Кратка историја на Македонија:

- Доаѓање на Словените на Балканот; потпаѓање на Македонија под турско ропство; борба на соседните земји за свои влијанија во Македонија.

За етнографскиот состав на населението во Македонија и положбата на христијанското население под турско ропство:

- Обесправеноста на христијанското население; првите појави на отпор - создавање на револуционерни комитети; најавување реформи од страна на турските власти.

Султански инструкции (ираде) за подобрување на состојбата во Македонија:

- План за реформи во румелиските вилаети; руско-австриски меморандум за подобрување на положбата во Македонија; борба на соседните држави за ширење на своите влијанија во Македонија.

Внатрешна македонско-одринска организација:

- Појава, организација и работа на ВМРО; случајот со Мис Стон; разијдување меѓу Внатрешниот македонски комитет и македонските комитети во Бугарија; распуштање на комитетите во Бугарија; зулуми на албанските банди во Македонија и Стара Србија; развиток на револуционерното движење во Македонија и подготовки за востание.

IV. Написи од весникот "Славянские известия", ("Словенски вести")

Извештај од Македонија за т.н. "востание на Јанков и Николов" од 1902 година:

- Проглас на полковникот Јанков до Македонците; решение на Врховниот македонско-одрински комитет од 2 октомври 1902 година.

К. Мисирков, "Економските причини за македонското движење":

- За материјалната состојба на македонското село: земјоделство, сточарство, риболов, лозарство.

П. Драганов, "Етнографски преглед на словенскиот дел на Македонија":

- Преглед на сите познати македонски племиња и колена, нивна етнографска карактеристика, особености на говорот, облеката, внатрешната и надворешната култура на секое племе, истакнатите македонски дејци, научници, писатели од разни племиња.

- Дејствување на странските пропаганди преку Бугарската егзархија, Пеќката патријаршија, Цариградската патријаршија како и римско-католичката пропаганда преку отворање на бугарски, српски и грчки училишта; дејствување на разбојничките банди во Дебарско.

К. Шапкарев, "Писмо до редакторот":

- Коментар на авторот за некои наводни неточности во статијата за Македонија на П. Драганов.

М. Дринов, "Неколку исправки кон етнографската белешка на г. Драганов".

П. Драганов, “Општа етнографска белешка за македонската провинција”

- Општи податоци за името, составот, површината, населението, за јазиците што се употребуваат во Македонија, за претставниците на македонската преродба, за културно-политичките текови.

Стремјага, “За Македонија и Македонците”:

- За Македонците како посебно самостојно словенско племе; неговата борба за автономија на Македонија како единствен начин за решавање на македонското прашање; македонската интелигенција и нејзините стремежи за самостојна Македонија.

Н. Сурин, “Автономии на Балканот”:

- За борбата на соседните земји за поделба на Македонија.

Вега, “Македонско-романското прашање”:

- За романската пропаганда во Македонија, планот на Романија за создавање автономна Куцовлахија.

А. Ф. Риттих, “Македонија”:

- За историјата на македонскиот народ од доселувањето на Словените, за поделбата на Македонија.

ГОСУДАРСТВЕННАЯ БИБЛИОТЕКА СССР ИМ. В. И. ЛЕНИНА - МОСКВА

(ДРЖАВНА БИБЛИОТЕКА НА СССР "В. И. ЛЕНИН" - МОСКВА)

ФОНД: ПЕЧАТ

МИКРОФИЛМ: **1060**
ГОДИНИ: **1894-1905**
СНИМКИ: **418**
ЈАЗИК: **руски, француски**

СОДРЖИНА: Извадоци од книги, зборници и весници; дипломатска преписка

I. Записки императорского русского географического общества по отделении этнографии" (Записи на императорското руско географско друштво - одделение за етнографија); Т. XXII, вып. 1

"Македонско-словенски зборник", - сост. П. Драганов, С. - Петербург 1894

- Вовед за составот, содржината и историјата на настанувањето на зборникот.
- Глава I: епски, историски, јуначки, политички, разбојнички и др. песни (по циклуси и редослед).
- Заклучна белешка.

II. "Из истории межславянских связей" (Од историјата на меѓусловенските врски); АН СССР, Москва, 1963.

В. Н. Кондратјева

- Заговор на Австрија и Турција со цел да се задуши националноослободителното движење на Балканот во 60-те години на XIX век (според конзуларни извештаи); националноослободителното движење на

балканските народи под австроунгарска власт; договор на Австрија и Турција за задушување на националноослободителните движења и заеднички усилби да се спречи доаѓањето на Гарибалди на Балканскиот Полуостров; распаѓање на австро-турскиот сојуз.

"Русский вестник" (Руски весник), јуни 1903, С. - Петербург.

В. Теплов, - "Солунската трагедија и новиот курс на Бугарија".

- Акциите на солунските атентатори; одмазда на турските власти; напуштање на русофилската политика од страна на Бугарија и свртување кон Австрија и Турција; преговори со Турците за македонското прашање; акции на Албанците против реформите; разни сфаќања за решавање на македонското прашање.

IV. "Дипломатическая переписка - Реформы в Македонии" (Дипломатска преписка - Реформите во Македонија); Министерство иностранных дел; С. - Петербург, 1906.

1903-1905

- Телеграма до рускиот и австрискиот конзул во Цариград во врска со предложените реформи во Македонија; инструкции испратени до Портата за воспоставување контрола на спроведувањето на реформите; решение на ВМРО привремено да ги прекрати своите акции; засилување на пропагандите; борба меѓу странските чети; тешкотии при спроведувањето на реформите и први резултати.

V. Дипломатска преписка - Реформите во Македонија, 1902-1903.

1902-1903

- Соопштение на царската влада за немирите во Македонија; интересот на Русија за мирни преобразби на Балканот по пат на реформи; проект на руско-австриски реформи; согласност на државите - потписнички на Берлинскиот договор и Турција; бунт на Албанците против спроведувањето на реформите; незадоволството на македонските револуционери од реформите; барање автономија.

ГОСУДАРСТВЕННАЯ БИБЛИОТЕКА СССР ИМ. В. И. ЛЕНИНА - МОСКВА

(ДРЖАВНА БИБЛИОТЕКА НА СССР "В. И. ЛЕНИН" - МОСКВА)

ФОНД: ПЕЧАТ

МИКРОФИЛМ: **1059**
ГОДИНИ: **1876-1934**
СНИМКИ: **227**
ЈАЗИК: **руски, бугарски, англиски**

СОДРЖИНА: Извадоци од книгата на А. Барби "Џелати", статии од списанијата "Московский еженедельник", "Вестник Европы", "Русский вестник", "Коммунистический интернационал" и "Большевик"

I. Анри Барби - "Џелати" - Белиот терор на Балканот; Изд-во ЦК МОПР СССР, Москва, 1927 год.

- Истражување на Анри Барби и неговите соработници за белиот терор во балканските земји: кратка историја на ВМРО од формирањето до 30-те години на XX век; ВМРО како оружје на бугарската влада за спроведување на белиот терор; формирање на комитети за заштита од белиот терор; идеја за балканска федерација; формирање на Федеративната народна партија од левото крило на ВМРО.

II. "Московский еженедельник: (Московски неделник")

1. Scardiacus - "Македонското прашање":

- За спроведувањето на реформите во Македонија.

2. Ф. Духовецки - "Писма од Цариград":

- Положбата во Турција по донесувањето на Уставот; национално и верско истребување; автономна Македонија во сфаќањето на младотурците.

3. Fifth National congres of the Macedonian people's league, held may-june 2 DN, 1935, Akron, Ohio

- Програма на Конгресот.

4. Г. Димитров, "Stop the execution of the soldiers in Bulgaria"

5. Д. Влахов, - "Емиграцијата во Америка и македонското ослободително движење"

- МПО - навлегување во организацијата на предавници на македонското дело; основање на Македонскиот народен сојуз (МНС) во Америка; борба меѓу МПО и МНС.

6. "Границите на Македонија и нејзините природни богатства"

- со карта на Македонија

7. С. Војданов - "Доста заблуди, доста измами":

- Поделба на Македонија во Букурешт; продолжување на борбата; создавање на МПО (Македонски прогресивни организации) и МНС (Македонски народен сојуз) во емиграцијата; братоубиствена борба меѓу припадниците на разни македонски струи.

8. "Организации на МНС во Мичиген. Охајо, Чикаго во Канада"

9. Г. Пирински - "Главна ударна задача на Петтиот конгрес":

- За улогата и задачите на МНС во Америка.

10. К. Д. Мишев - "За единствена борба против гладот, фашизмот и војната":

- За единството на македонските здруженија во странство.

11. "Подготовки на војната и фашизмот":

- Вооружување на империјалистичките земји; македонскиот врховистички националфашизам.

12. Дневен ред на V Конгрес на МНС (30, 31.I -1-2.VI)

III. “Вестник Европы” (Весник на Европа) - септември 1908 г.

1. И. Кашинцев - “Криза во македонското ослободително движење”:

- Историја на македонското револуционерно движење: I фаза - заштита на населението; II - сенародно востание; противречности меѓу четите на ВМРО и бугарските комитети; засилување на странските пропаганди во Македонија по неуспешното востание; расцеп на Организацијата на централисти и врховисти.

IV. “Ученые записки Казанского ГУ им. В. И. Ленина” (Научни прилози на Казанскиот државен универзитет “ В. И. Ленин”):

1. А. С. Шофман, “Од историјата на националноослободителното движење во Македонија на крајот на XIX и почетокот на XX век”

- Социјално-економските претпоставки за движењето; основни етапи и особености на движењето; Илинденското востание; активирање на револуционерното движење по 1905 год.; расцеп во движењето; Младотурската револуција; македонското прашање за време на Балканските војни; Букурешката конференција.

V. “Русский вестник” (Руски весник):

1. В. Теплов, “Македонски немири”:

- За реализирањето на руско-австроунгарските реформи во Турската Империја; положбата на Македонија пред Илинденското востание.

2. В. Теплов - “Бугарија и македонското востание”:

- Положбата во Македонија пред Илинденското востание; текот на востанието; убиството на конзулот Ростковски; план за решавање на македонското прашање испратен од Македонскиот комитет.

3. В. Теплов - “Македонија”:

- Конференција за македонските работи одржана во Софија (1905); создавање на семакедонска организација “Добротворен сојуз”; дејствување на

пропагандите на соседните земји; податоци за составот на населението на Балканскиот Полуостров објавени во германското списание “ “.

4. Странник - “Писмо од Цариград - Немири во Македонија”:

- Немири предизвикани од Албанците против Турците; странските пропаганди во Македонија.

VI. “Коммунистический интернационал” (Комунистичка интернационала) бр. 25-26

1. Х. Кабакчиев, “Националното и аграрно-селанското прашање на Балканот”:

- улогата на балканските буржоазии во борбата за национално ослободување на своите земји; ВМРО - оружје на бугарската буржоазија во нејзината фашистичка политика; појава на ВМРО; развиток на работничкото движење; аграрната реформа во Југославија; националното прашање и балканските комунистички партии.

2. В. И. Зуев - “Гоце Делчев - истакнат деец на македонското ослободително движење”:

- Создавање на ВМРО; создавање на Врховниот македонски комитет; создавање на Македонскиот револуционерен социјалдемократски сојуз.

3. В. Н. Кораблев - “Настаните во Македонија и Стара Србија”:

- Причините за македонското движење; дејноста на ослободителните комитети; турските реформи; важноста на македонското прашање за Русија; задачите на Русија за заштита на словенското население на Балканскиот Полуостров.

VII. “Большевик” (“Болшевик”)

1. С. Тимов - “Противречностите на империјализмот и националното прашање на Балканот”:

- Интересите на големите држави на Балканот; противречностите меѓу националните клики на балканските буржоазии; националното прашање и

националноослободителното движење; идејата за создавање балканска комунистичка федерација.

2. С. Н. Сапунов - "Балканска комунистичка федерација":

- Парола за работничко-селанска влада во Бугарија; белиот терор во Бугарија, Југославија, Романија и во Грција.

VIII. "Коммунистический интернационал" - Секции на Коминтерната:

1. Советување на Балканската комунистичка федерација (24-26.II.1923 година во Виена).

2. Проект на Уставот на Балканската комунистичка федерација.

3. В. Коларов, "Комунистичката партија и политичката положба на Бугарија".

4. Радев, "Инструкција на парламентарната група на БКП".

5. Економската и политичката положба на Југославија.

6. Политичката и економската положба на Грција.

ГОСУДАРСТВЕННАЯ БИБЛИОТЕКА СССР ИМ. В. И. ЛЕНИНА - МОСКВА

(ДРЖАВНА БИБЛИОТЕКА НА СССР “В. И. ЛЕНИН” - МОСКВА)

ФОНД: ПЕЧАТ

МИКРОФИЛМ: 1062
ГОДИНИ: 1899-1910
СНИМКИ: 110
ЈАЗИК: руски

СОДРЖИНА: Документи за историјата на Македонија (извадоци од разни списанија)

“Русское богатство” (“Руско богатство”) месечно литературно и научно списание, бр. 10, октомври 1903 г., С. - Петербург, 1903 год.

И. К., “Македонија и македонското прашање”:

- За појавата, развитокот и актуелната состојба на македонското прашање - појава на македонското прашање по Берлинскиот конгрес; границите на Македонија; површина и број на населението: етничкиот состав на населението; односот на Турците кон словенското население; специфичните црти на македонското прашање; борба против елинизацијата; борба на македонската интелигенција заедно со бугарската за словенска црква и училиште; признавање на Бугарската егзархија; ослободување на Бугарија и почеток на бугарската национална пропаганда во Македонија; почеток на српската пропаганда; борба меѓу пропагандите; организација на ВМРО и подготовки за востание; расцеп во Организацијата; избувнување на предвремено востание.

Елиза Рекли, “Земјата и луѓето”, превод од француски, Изд. на О. Н. Попова, С. - Петербург 1906 г.

“Балканските држави Грција, Турција, Бугарија, Романија, Србија и Црна Гора”.

“Македонија и македонското прашање”

- Поставување на македонското прашање на Цариградската конференција 1876/1877; обиди за подобрување на положбата на населението преку реформи; состојба на земјоделството и стопанството; економска експлоатација на спахиите и администрацијата; грабежи на разбојничките банди; слика на селото и градот; националистичките пропаганди на соседите; појава на револуционерното движење; расцеп во движењето - централисти и врховисти; дејност на востаничките комитети - вооружување, снабдување со храна и др.; проект на нови реформи (јануари 1903).

“Жизнь” (“Живот”) литературно, научно и политичко списание, Т. IX, ноември 1899 год.

Дионисиј Григорев, “Претенденти на Македонија”:

- До 1895 г. - културно-просветна дејност во Македонија; барање на правата ветени со Берлинскиот конгрес; борба за превласт во Македонија на разни пропаганди: српска, бугарска и грчка; национален состав на населението; различни движења во Македонија - “сепаратисти”, “националисти” и револуционерно движење на чело со Врховниот комитет и списанието “Реформи”.

“Вестник Европы” (“Весник на Европа”), Т. III, април 1903, С. - Петербург 1903.

Х. Г. Инсаров, “Турција и Македонија”, историска белешка (I-IV глава)

- Причини за паѓањето на Турската Империја; владејачките слоеви на Турција; привилегии на турското население во однос на “рајата”; наталитетот и морталитетот кај турското и кај христијанското население; аграрните односи во Турција, спроведување на реформите; состојбата во Македонија - економска експлоатација на беговите, гнет на административните власти, разбојништво на албанските банди; емиграција на населението; состојбата во турските затвори.

“Вестник Европы” (“Весник на Европа”), Т. III, мај-јуни 1899, С. - Петербург 1899 год.

П. Миљуков, “Од патувањето во Македонија. Европската дипломатија и македонското прашање”.

- Состојбата во Македонија пред Илинденското востание; австро-руски предлог за административно уредување на македонските области; контра-проект на Портата; Руско-турската војна и Санстефанскиот мир; Берлинскиот договор; Цариградската конференција 1880; нов предлог за умерени реформи и турски контра-предлог; програма на македонското национално движење објавена на III Македонски конгрес одржан во Софија во 1896 год.

“Русская мысль” (“Руска мисла”), год. 31, Москва, декември 1910 год.

В. Богучарски, “По “обновената” Турција. Впечатоци од патувањето во Цариград”.

- Впечатоци на авторот од неговото патување во Турција по Младотурската револуција: патување по Бугарија; опис на Цариград; односи меѓу Грчката патријаршија и Бугарската егзархија сместени во Цариград; состојба во Цариград и Турција по доаѓањето на власт на партијата “Единство и прогрес”; враќање на старата националистичко-централистичка позиција на турскиот режим; однос кон јазикот и литературата на турската интелигенција; опис на Солун, негова историја, состав на населението; улогата на Солунската резолуционерна организација во Младотурската револуција; однос на новата власт кон Македонците; патување преку Скопје за Србија.

“Вестник Европы” (“Весник на Европа”), т. V, октомври 1909, С. - Петербург 1909 год.

Белорусов, “Еволуција на политичките идеи во современа Турција”

- Приказ на состојбата во Турската Империја по извршувањето на Младотурската револуција: тешкотиите на новата власт; напорите за зацврстување на власта, хегемонијата на турската народност, зајакнувањето на воената моќ и на административниот механизам; договорот меѓу комитетот “Единство и прогрес” со либералите и ерменската партија “Дашнацутун”; односот кон Македонците; Народната федеративна партија на Ј. Сандански; појава на социјалистичката организација; еволуција на религиозната мисла (“источната декларација на правата на човекот и граѓанинот”).

ГОСУДАРСТВЕННАЯ БИБЛИОТЕКА СССР ИМ. В. И. ЛЕНИНА - МОСКВА

(ДРЖАВНА БИБЛИОТЕКА НА СССР “В. И. ЛЕНИН” - МОСКВА)

ФОНД: ПЕЧАТ

МИКРОФИЛМ: XCVIII/1165
ГОДИНИ: 1903-1913
СНИМКИ: 65
ЈАЗИК: руски

СОДРЖИНА: Статии и написи од руски весници и списанија

1. И. К. Б. - “Словенски елементи во новогрчкиот јазик”, издание на авторот, С. - Петербург, 1912 год.

2. П. Д. Драганов, “Јужнословенски книги и статии отпечатени со грчки букви”, С. Петербург, 1905 год. (насловна страница).

3. “Императорот Александар II, Јужните Словени и Македонија (сепарат од весникот “Деятель”, 1903 год.), Казањ, 1903 (прочитано во Просветниот дом на Трговско-индустриското друштво на Алафузовските фабрики во Казањ на 19.II.1903 година)

- Заслугите на царот Александар II за Русија и Словенството; Македонија: краток историски преглед, географска положба, положбата под турско ропство, составот на населението, аспирациите на Грција, Бугарија и Србија, интересите на западноевропските земји, ослободување на Македонија и Стара Србија од Турците.

4. Оглас за претплата на списанието “Деятель” за 1903 година со програма на списанието.

5. Насловна страница на првиот број на весникот “Славянский юг” од 6 јули 1912 год., издаден во Одеса.

6. “Костромский магазин” од Одеса

- Препорака до балканските трговци да соработуваат со фирмата “Новокостромска ленена мануфактура”.

7. Списание “Славянский юг”

- Редакциски уводник за положбата на Балканот; Романија и Словенството; положбата во Турција; Хрватска и Словенија и австро-унгарската инквизиција; несвоевремена резолуција на софискиот Синод; македонско-бугарската емиграција во Америка; Босна и Херцеговина; економските односи меѓу Словените; Св. Кирил и Методиј.

8. “Славянский юг”, бр. 2, 1 август 1912, Одеса 1912

- Автономија на Македонија; колеж во Кочани; германизација и унгаризација на австроунгарските Словени; Црна Гора; соопштение на рускиот конзул во Скопје за цените на стоките; бугарски прашања; за македонските стипендии за ученици во Русија.

9. Список на печатените трудови на П. Драганов за Македонија, Македонците и македонско-словенското наречие и неговата литература.

10. П. Драганов, - За македонизмите во јужнословенските ракописи од XVII век, С. - Петербург, 1903.

11. “Славянские известия” бр. 1, С. Петербург 1914

- Македонија и Словенството (К. Мисирков)

“Славянские известия” бр. 10 (3), 1913

- Причини за распаѓањето на Турција; иднината на Турција; опасен експеримент (за создавањето на Албанија и за македонското прашање); балкански писма; за Македонија и Македонците; автономии на Балканот.

ГОСУДАРСТВЕННАЯ ПУБЛИЧНАЯ БИБЛИОТЕКА ИМ. ЩЕДРИНА - ЛЕНИНГРАД

(ДРЖАВНА ЈАВНА БИБЛИОТЕКА "ШЧЕДРИН" - ЛЕНИНГРАД

ФОНД: ПЕЧАТ

МИКРОФИЛМ: **1053**

ГОДИНИ: **1895-1898; 1901-1903**

СНИМКИ: **594**

ЈАЗИК: **бугарски**

Весниците "Глас македонски": бр. 50-52/1895, бр. 1-39, 52-74, 2-8/1896; бр. 9-50/1897; бр. 3-26/1898; "Право": бр. 1-13/1901; бр. 14-36/1902; бр. 37-43/1903

I. Весникот "Глас македонски", Софија:

Постојани рубрики:

- Од Македонија

- За тешката положба на македонското население под турска власт, за турските зулуми, ширењето на разбојништвото; дејствувањето на странските пропаганди.

- Внатрешни новости

- За состојбата во Македонија по воведувањето на реформите, дејствувањето на македонските друштва во Софија; несогласувањата меѓу нив; појавата на македонската социјалистичка група, дејствувањето на четите во Македонија.

- Од странските весници

- Написи од странскиот печат што се однесуваат на состојбата на Балканот и во Македонија.

- Хроника

- Преглед на актуелните настани.

1. 1895, Бр. 50, 51,52

- "Македонско дело"

- За пишувањето на странскиот печат во врска со проблемите во Македонија.

- "Ропството во Турција"

- Написи за состојбата во Турската Империја.

- "Анархијата во Турција" од весникот "Les nouvelles d' Orient"

2. 1896, Бр. 1-39 (1.01-20.04); 52-74 (30.05-27.07); 2-8 (10.11-22.12)

"Србите и Македонија", "Српски политичари" (бр. 2, 7/1896)

- За српските аспирации кон македонската територија.

- "Реформите во Македонија" (бр. 2, 3, 4, 5, 9, 17, 22, 23, 24, 25, 26, 38, 39/1896)

- Разни написи во врска со проблемот на спроведувањето на реформите во Македонија.

- "Прокламација на Македонскиот комитет во Атина" (бр. 4/1896)

- За ширењето на елинизмот во Македонија.

- "Српските политичари" (бр. 7/1896)

- Делови од статијата објавена во грчкиот весник "Кери".

- "Писма од Цариград" (бр. 8, 9/1896)

- За појавата на партијата "Млада Турција", за реформите, плановите на Ј. Сандански.

- "Цариградската полиција" (бр. 8, 9, 10, 11, 12, 13/1896)

- Статија од весникот "Les nouvelles d' Orient"

- “Едно осветлување на нашите работи” (бр. 51/1895; 6, 9, 10, 11/1896)

- “Турската администрација” (бр. 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26/1896)

- статија од весникот “Les nouvelles d' Orient”

- “Новата положба на Бугарија” (бр. 16/1896)

- Односот кон македонското дело по признавањето на бугарскиот кнез од страна на султанот.

- “Трите македонски комитети” (бр. 18/1896)

- Статија објавена во в. “Дејли кроникл” за дејствувањето на комитетите во Бугарија, Србија и во Грција.

- “За новите правци на бугарската внатрешна и надворешна политика по признавањето на Фердинанд” (бр. 20-21/1896)

- “Турските финансии” (бр. 27, 29, 30, 31, 32/1896)

- Статија од в. “Les nouvelles d' Orient”

- “Турската цензура” (бр. 33, 34, 35//1896)

- Статија од в. “Les nouvelles d' Orient”

- “Нема реформи” (бр. 34, 35/1896)

- За наводните реформи во Македонија и неисполнувањето на ветувањата на султанот.

- “Шверцот во Турција” (бр. 53, 54, 55, 74/1896)

- Статија од в. “Les nouvelles d' Orient”

- “Против користењето на македонското движење за целите на Бугарија и за свои политички маневри” (бр. 55/1896)

- “Турските работи” (бр. 26, 55, 56, 58, 60, 61, 62, 63, 64, 66, 68, 69, 70, 72/1896)

- За дејствувањето на комитите на Млада Турција.

- “За конфликтите меѓу Македонците во Софија поттикнати од бугарските партии и владата” (бр. 60/1896)

- “Востанието во Македонија” (бр. 60/1896)

- Известување за оружените дејства на Пирин Планина.

- “Балканска конфедерација и славјано-балкански сојуз” (бр. 63/1896)

- За создавањето одбранбен сојуз под покровителство на Русија.

- “Колежите во Македонија” (бр. 66/1896)

- За судирите меѓу македонските чети.

- “За митинзите во Бугарија во врска со македонското прашање” (66/1896)

- “Наследството на болниот човек” (бр. 67/1896)

- Статија на “Петербургский листок” во врска со проблемот на поробените народи по распаѓањето на Турската Империја.

- “Македонското движење во Романија” (бр. 67/1896)

- “По схизмата” (бр. 67/1896)

- За решавањето на македонското прашање преку воспоставувањето на Охридската архиепископија.

- “Бугарија и грчко-романскиот сојуз” (бр. 67/1896)

- Статија од в. “С. - Петербургские ведомости”

- “Мурад-беј” (68/1896)

- Податоци за неговата личност и делото “Илдишката палата и Великата Порта”

- "Одгласот во рускиот печат за македонското прашање" (бр. 69, 71/1896)

- "Грчката "Мегали-идеја" (бр. 71, 72, 73/1896)

- Разговор со грчкиот министер Демјанис за македонското и критското прашање објавен во в. "Фигаро".

- "Злото на Исток" од Неснин-беј" (бр. 50, 72, 73/1896)

- "Илдишката палата и Великата Порта" (бр. 3 (17.11), 4, 5, 6, 7, 8/1896)

- "Султанот Хамид и светата војна" (бр. 4/1896)

- За идејата сите муслимани од целиот свет да се борат против христијанството.

3. 1897, бр. 9-50

- "Статистички податоци за грчките училишта во Солунскиот и во Битолскиот вилает" (бр. 9/1897).

- "Македонија" (бр. 9/1897)

-Статија од весникот "Revue de deux mondes"

- "Да ја сочуваме целоста на Македонија" (бр. 13/1897)

- Ставови на Русија и Турција за решавање на македонското прашање.

- "Ланското и идните грчки навлегувања во Македонија" (бр. 13, 15, 16/1897)

- За грчката пропаганда во Македонија.

- "Македонија и бугарската влада"; "Што се случува во и за Македонија?" (бр. 14, 18/1897)

- “Бесрамно српско безобразие”; “Грчки “хетерија” во минатото”; “Што бараме од бугарската влада и бугарскиот кнез”; “Македонските работи и бугарската влада” (бр. 19, 22, 23, 24/97)

- “Источната политика на Русија” (бр. 29, 30, 31/1897)

- “Што се случува во Македонија” (бр. 30/1897)
- Статија од в. “Allgemeine Zeitung”

- “Што да се прави?” (бр. 32, 33/1897)
- За улогата и задачите на македонските друштва во Бугарија.

- “Реформи ќе се воведат” (бр. 33/1897)

- “Положбата на Македонија по заклучувањето на грчко-турскиот мир” (бр. 34/1897)

- “На српскиот весник “Ускок”)бр. 32, 36, 37, 38, 39, 41, 42/1897)

- “Србите и Власите во Македонија” (бр. 36/1897)
- Од в. “Allgemeine Zeitung”

- “Набљудување и опис на градот Крушево” (бр. 38, 39, 40, 42/1897

- “Новата дипломатија на нашиот Хилде-бранд” (бр. 39/1897)

- “Македонија и Албанија” (бр. 43, 44, 46/1897)

- “Македонската политика”; “Врховниот македонски комитет” (бр. 46, 48/1897)

- “Српските аспирации и нивните последици” (бр. 48/1897)

4. 1898, Бр. 3-26

- “Обраќање до владите на големите сили од Комитетот на Младотурската партија во Женева” (бр. 4/1898)

- “Проект за реформи што треба да се воведат во Македонија...” (бр. 6/1898)

- “Што да се прави?”; “Што очекуваме уште?” (бр. 7, 8/1898)
- За состојбата во Македонија и на Балканот.

- “Положбата на македонското прашање” (бр. 11/1898)
- Писмо од Белград.

- “Бугарија и Турција” (бр. 12/1898)
- Извештај на в. “Neue Freie Presse”

- “Како може да се реши македонското прашање?” (бр. 13/1898)
- Залагање за автономна Македонија.

- Написи по повод отповикувањето на скопскиот владика (бр. 12, 15/1898)

- Вест за смртта на Иљо Марков (бр. 15/1898)

- “Германија и Турција” (бр. 17/1898)

- “Што очекуваме?”
- За очекувањата на Македонците од Европа.

- “Русија и Македонија’ (бр. 20/1898)
- За руско-австриските спогодби за поделба на сферите на влијание.

- “Состојбата на Бугарската егзархија” (бр. 21, 22/1898)

- “Арнаутите сакаат независност” (бр. 22/1898)

- “Училишното дело во Македонија” (бр. 23/1898)
- За борбата со пропагандите од север и југ.

- “За заедничко дејство на македонскиот и албанскиот народ против турската власт...” (бр. 25/1898)

- “Македонците и Албанците” (бр. 26/1898)
- Изводи од статија од в. “Автономија”.

II. Весникот “Право”, Софија:

Постојани рубрики:

- Писма (вести) од Македонија и Одринско
- За тешката положба во Македонија и Одринско, за турските зулуми, за испраќањето затвореници во Мала Азија.

- Трибина
- За состојбата на македонското прашање, за борбата меѓу македонските организации, за дејствувањето на странските пропаганди.

- Од револуционерната борба
- За судирите на македонските револуционерни чети со Турците.

- Од ропските неволји
- За измачувањето на македонското население, за апсењата, интернирањата.

- Вести од Турција
- За грабежите, убиствата на македонското население, за судирите на четите на Внатрешната организација со турскиот аскер.

- Хроника

- За актуелните настани (грабнувањето на Мис Стон, реформите во Македонија).

- Низ весниците и списанијата

- Изводи од бугарскиот и странскиот печат, осврти на разни написи во печатот.

1. 1901, Бр. 1-13

- “Македонско-одринска организација во Бугарија” (бр. 1/1901)

- “Илдиз-Ќош - царски дворец” (бр. 2, 3/1901 (9/1901)

- “Бугарската егзархија” (бр. 4/1901)

- За дејноста во Македонија и Одринско.

- “Вестник Европы” (бр. 4/1901)

- За проблемите на Балканскиот Полуостров.

- “Руските конзули во Македонија” (бр. 7/1901)

- За односот на конзулите кон македонските проблеми.

- “Турција и Арнаутите” (бр. 7/1901)

- “Што да се прави” (бр.10/1901)

- За состојбите по расцепот во Македоско-одринскиот комитет.

- “Буџетот на српската пропаганда во Македонија” (бр. 10/1901)

- “Борба за Исток” (бр. 10/1901)

- Резиме на проф. Онкен од “Die woette”.

- “Една историско-политичка белешка” (бр. 11/1901)

- За Санстефанскиот договор.

- “Во какви услови се појави српската пропаганда?” (бр. 12/1901)

- “Бугарија и Македонија” (бр. 13/1901)
- За грешките на бугарската политика спрема Македонија.

- “Повик за помош“ (бр. 13/1901)
- За страдањата на затворениците по турските зандани.

2. 1902, Бр. 14-36
- “Нашата програма” (бр. 14/1902)
- Историјат на Внатрешната македонска организација.

- “Ракополагање на Фирмилијан...” (бр. 14/1902)
- Преглед на црковно-училишната дејност на Егзархијата.

- “Врховниот Македонско-одрински комитет” (бр. 15/1902)

- “Австриското влијание врз автономна Македонија” (бр. 17/1902)
- За трите начини за решавање на македонското прашање.

- “Една интересна статистика” (бр. 18/1902)
- Податоци за бројот на доселениците од Македонија во Бугарија.

- “Турски провокации” (бр. 19/1902)
- За револуционерниот метеж во Македонија и истребувањето на народот од турската власт поради отпорот.

- “Балканската политика и руско-австриското договор од 1897 год.” (бр. 19, 20, 21, 22/1902)

- “Братоубијци” (бр. 20, 21/1902)

- За дејноста на групата Цончев - Михајловски против македонските революционери.

- “Македонското ослободително дело на бугарска почва” (бр. 20-21/1902)

- Статија од Ѓорче Петров.

- “ “ (бр. 23/1902)

- за брошурата од Ст. Михајловски по повод ракополагањето на Фирмилијан .

- “Статути на Македонско-одринската организација” (бр. 24/1902)

- “Новата положба на Организацијата” (бр. 25/1902)

- За раздвојувањето на Организацијата на два правци.

- “X Македонско-одрински конгрес со Резолуција” бр. 25/1902)

- “Што ни претстои?”, “Комитетска тактика”, “Бесрамни лажговци” и др. (бр. 26/1902)

- Написи во врска со одржаниот X Конгрес на Организацијата.

- “Новое время” и “неостамбуловизмот” (бр. 27/1902) (28/1902)

- Реакција на написите во “Н. В” во врска со автономијата на Македонија.

- “Внатрешната революционерна организација” (бр. 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34/1902)

- “Владите и македонските комитети” (бр. 28/1902)

- За политиката на бугарските влади кон македонските комитети.

- “Грчка подлост” (бр. 29/1902)

- За улогата на грчките конзулати и владици во уништувањето на македонското дело.

- “Точен список на политичките затвореници во битолскиот затвор” (бр. 29, 30, 31, 32/1902

- “Од животот и страдањата на затворениците” (бр. 30/1902)

- “Авантуристите на дело”, “Вистината за “востанието” во Македонија (бр. 31/1902

- Вистината за т.н. “востание во Македонија”.

- “Има ли востание во Македонија”, “Не така, пријатели” и др. (бр. 32, 33, 34, 35/1902)

- За авантуристичките дејства на бугарските чети во Македонија.

- “Мисли за иднината” (бр. 35/1902)

- За бесплодноста на “ослободувањето на Македонија однадвор”.

- “Пред македонското прашање” (бр. 35/1902)

- За содржината на брошурата излезена во Белград.

- “Бугарските влади и македонското прашање” (бр. 36/1902)

- За политиката на бугарските влади за воспоставување на “Санстефанска Бугарија”.

- “Македонското движење и Внатрешната организација” (бр. 36/1902)

- “Отоманските султани” (бр. 36/1902)

- Заклучок од двотомната историја на Халил Ганем.

- “Дали е неопходна европска конференција за источните работи” (бр. 35/1902)

- За статијата на А. Лерој објавена во в. “L’ Europeen”.

3. 1903, Бр. 37-43

- "Турските реформи и европската дипломатија" (бр. 37/1903)

- "Францускатa "Жолта книга" за Македонија' (бр. 39, 40/1903)

- "Македонските организации" (бр. 40/1903)

- Статија од в. "Новое время" за организацијата и принципите на организациите.

- "Растурањето на македонско-одринските организации во Бугарија" (бр. 41/1903)

- За расформирањето на двата врховни комитети и друштвата во Бугарија.

- "Руско-австриските реформи", "Текст на проектот за реформите во Солунскиот, Битолскиот и Косовскиот вилает" (бр. 41/1903)

- "Внатрешните" (бр. 41/1903)

- Извадок од "Балканските писма" печатени во "Новое времја".

- "Црни облаци" (бр. 42/1903)

- За подготовките за востание во Македонија и односот на Европа.

- "Европа и положбата во Македонија" (бр. 42/1903)

- За односот на европските земји кон реформите во Македонија.

- "Политиката на Грција од војната наваму" (бр. 42/1903)

- За политиката на Грција против автономна Македонија.

- "Во Македонија", "Ќе избувне ли востанието во Македонија?" (бр. 42, 43/1903)

- Анкета на Љ. Нодо, специјален пратеник на в. "Le Journal".

- "Руските заплашувања" (бр. 43/1903)

- За односот на руската дипломатија кон македонското прашање.

- Хроника (бр. 43/1903)

- За формирањето македонско-одринско друштво во Америка, за излегувањето на в. “The Macedonian Herald”, за отворањето италијански конзулат во Скопје, за односот на рускиот конзул Ростковски.

ГОСУДАРСТВЕННАЯ БИБЛИОТЕКА СССР ИМ. В. И. ЛЕНИНА - МОСКВА

(ДРЖАВНА БИБЛИОТЕКА НА СССР “В. И. ЛЕНИН” - МОСКВА)

ФОНД: ПЕЧАТ

МИКРОФИЛМ: **1064**
ГОДИНИ: **1915**
СНИМКИ: **3**
ЈАЗИК: **руски**

СОДРЖИНА: Документи за историјата на Македонија (написи од списанието “Словенски вести”)

“Славянские известия (“Словенски вести”), бр. 14, Петроград, септември 1915 год.

“Порака на Словенското друштво до бугарскиот народ”

- Порака на членовите на Словенското друштво до Бугарите да не се креваат во братоубиствена војна против “браќата Срби”, потстрекнати од вековните непријатели на словенството, Тевтоните.

К. Мисирков, “Македонија и Словенството”

(Писмо до читателите на “Словенски вести”)

- за разочарувањето на Македонците од резултатите на Балканските војни; учеството на македонскиот народ во војната на Србија, Бугарија, Грција и Црна Гора против Турција; распарчувањето на Македонија и нејзината поделба меѓу сојузничките балкански земји; интересите на Русија и на западните земји на Балканот.

ГОСУДАРСТВЕННАЯ БИБЛИОТЕКА СССР ИМ. В. И. ЛЕНИНА - МОСКВА

(ДРЖАВНА БИБЛИОТЕКА НА СССР "В. И. ЛЕНИН" - МОСКВА)

ФОНД: ПЕЧАТ - ВЕСНИЦИ И СПИСАНИЈА

МИКРОФИЛМ: **XCVIII/1172**
ГОДИНИ: **1870**
СНИМКИ: **23**
ЈАЗИК: **руски**

СОДРЖИНА: "Вестник Европы" **("Весник на Европа"), Том IV, Сан-Петербург, 1870**

М. Карлова, Турската провинција и нејзиниот селски и градски живот. Патување по Македонија и Албанија

- Опис на патувањето на авторот низ Македонија и Албанија: од Мегленско преку Гевгелија, Струмица, Радовиш, Берово, Џумаја, Царево Село, Штип, Кочани, Кратово, Кр. Паланка, Куманово, Старо Нагоричани, Скопје, Гостивар, Кичево, Битола, Охрид, Ресен, Корча, Берат, Елбасан, Драч со податоци за местоположбата на населените места, бројот и составот на населението, бројот на црквите, училиштата и јазикот што се употребувал во нив; опис на разни цркви и манастири како Рилскиот, Лесновскиот, "Прохор Пчински", манастирот "Слепче" и др.; опис на турска свадба во Скопје.

ГОСУДАРСТВЕННАЯ БИБЛИОТЕКА СССР ИМ. В. И. ЛЕНИНА - МОСКВА

(ДРЖАВНА БИБЛИОТЕКА НА СССР “В. И. ЛЕНИН” - МОСКВА)

ФОНД: ПЕЧАТ

МИКРОФИЛМ: 1063

ГОДИНИ: 1877-1913

СНИМКИ: 444

ЈАЗИК: руски

СОДРЖИНА: Документи за историјата на Македонија (извадоци од списанија и книги)

1. А. Ц. Шофман, *В. И. Ленин и некои ӣрашања на националноослободиӣелноӣо движење на балканскиӣе народи*, Казански државен универзитет “ В. И. Улјанов - Ленин”

- Интересот на Ленин за балканското прашање; статии за македонското прашање во весникот “Искра”; Ленин за социјално-економските предуслови за националноослободителното движење; за историските особености на тоа движење; Г. Делчев и ВМРО; Илинденското востание; Ј. Сандански и Серската група; македонското револуционерно движење и Младотурската револуција; Балканските војни; мешање на западноевропските држави во внатрешните работи на балканските држави.

2. В. Богучарски, *Предӷовор кон рускиоӣ ӣревод на книӷаӣа на Ф. Најӣ*, предговор на самиот автор и делови од книгата

- за раѓањето на “младотуското” движење и револуцијата што ѝ го врати на Турција уставот: за формирањето на младотурската партија; Отоманскиот комитет за обединување и прогрес; париските конгреси од 1902 и 1907 год.; Солун - база на револуционерното движење; одредот на Нијази и неговата борба со Шемси-паша; успеси на одредите на Комитетот; поддршка на македонското и

албанското население; прогласување на уставот во Битола; ултиматум до султанот.

3. Зборник на Панајот Ѓиновски од с. Галичник, Дебар (песни, обичаи и разни ситни материјали)

- свадбени обичаи; ситен географско-топографски материјал, Мала и Голема Река или Долна Река и Горна Река; мешан и ситен материјал (список на убиени, ранети, ограбени лица).

4. А. Ростовски, Распределување на жителите на Битолскиот вилает по народност и вероисповест во 1897 год. (Предговор).

5. Зборник на Панајот Гиновски од с. Галичник, Дебар (песни, обичаи, разен ситен материјал)

- Предговор; животот на Панајот; народни обичаи (Водици, Водопост, Сирни поклади, Лазарица, Ѓурѓовден, Цветници, летник, адети при раѓањето и др.).

6. Бугарското “ополчение” (доброволна војска) 1877 година

- Составот на бугарската доброволна војска и бугарската земска војска по бригади; предавање на знамето на бугарското ополчение во гр. Плоешти; обраќање на императорот Александар II до доброволците; бугарски чети формирани од Хитрово; нивното учество во војната од 1877-1878 год..

- Р. Фадеев, *Бугарското прашање во турската војна*; руско-турската војна и ослободувањето на Бугарија од турско ропство; дејствување на руската војска во Бугарија со масовно учество на бугарски чети.

- Основи на организацијата на бугарската војска: своевременост; обемот на вооружување; називот и составот на бугарската доброволна војска; организација; избор на кадри; вооружување, снабдување со облека и муниција, издржување и сл.

- Правила за формирање на бугарското “ополчение” во составот на активната армија.

- Извештај на Хитрово за формирањето на народни чети и нивното дејствување во Бугарија и барање да се издејствува кај царот награда како признание за храброста на Стојан Везенков, Илија Марков, Цеко Петков, Ѓ. Пулески и др.

7. "Современник" ("Современик"), Кн. X, 1913 година

В. Водовозов, *Балканските војни и државите на Балканскиот Полуостров.*

- Резултати од Балканските војни: нова територијална поделба на Балканскиот Полуостров; нови територии за Романија, Србија, Грција, Бугарија и Албанија; политичките, економските, културните состојби во балканските земји.

8. "Русское богатство" ("Руско богатство"), бр. 3 март 1910

В. Викторов-Топоров, *Аграрното прашање во Македонија*

- Аграрните односи во Македонија: разнообразност на земјината сопственост; видови на селско-стопански претпријатија; видови даноци; економската положба на селанецот; гнетот на административните, судските и финансиските власти; односот меѓу земјопоседниците и селаните; населување на "мухаџирите" во Македонија; претворање на резолуционерните организации во конституциони клубови; аграрна програма донесена на конгресот на клубовите во Солун; создавање на Народната федеративна партија; програма на оваа партија во врска со аграрното прашање.

9. "Красный архив" ("Црвен архив"), Т. XV

А. Попов, *Првата балканска војна.*

Материјали од дипломатската преписка посветена на балканската криза од 1912 година

- Предговор од А. Попов за политичката и економската ситуација на Балканскиот Полуостров.

- Извештаи на рускиот дипломат Некљудов во кои се насетува растот на кризата, зближувањето на балканските држави заради војна против Турција и поделба на Македонија, интересите на Русија и западните земји на Балканот.

- Документи на австроунгарската дипломатија која се залагаше за мир во согласност со интересите на Австро-Унгарија.

10. "Коммунистический интернационал" ("Комунистичка интернационала")

Манифест на Балканско-дунавската комунистичка федерација до работничките класи на балканско-дунавските земји

- За здружување на комунистичките партии на Бугарија, Грција, Романија и Југославија за обединување на народите на овие земји во идна балканско-дунавска федеративна советска република преку создавање на балканско-дунавска комунистичка федерација.

11. "Известия всесоюзного географического общества"

(Вести на сесојузното географско друштво), бр. 1, 1960 г.

А. С. Шофман, *Од историјата на руските патувања во Македонија*

- Краток преглед на историјата на македонските Словени; интересот на руските научници за македонската историја, етнографија и географија; В. И. Григорович - прв проучувач на Македонија; посета на Македонија од страна на П. Успенски и опис на македонските градови; податоци на руските патеписци Е. П. Јужанов, А. В. Рачински и Е. П. Ковалевски; посета на филолозите А. Ф. Гилфердинг, А. А. Кочубински, В. В. Качановски; дејноста на Рускиот археолошки институт во Цариград; историски и етнографски материјали за Македонија на Н. П. Кондаков; дописи од Македонија на Башмаков - "Вешчиј Олег".

12. "Красный архив" ("Црвен архив"), Т. XIIV

Турската револуција 1908-1909 година (крај)

- Материјали од дипломатската преписка сврзана со Младо-турската револуција.

13. "Коммунистический интернационал" ("Комунистичка интернационала")

В. Коларов, *Националното прашање на Балканот*

- Националните движења на Балканот; состојбата на Балканот по Берлинскиот договор; продолжување на националните движења во земјите под турско ропство; подготовка на ослободените балкански земји за “ослободување на браќата” од Турција; интересите на империјалистичките држави; Балканските војни; мирот во Букурешт; I светска војна и заострување на националните проблеми на Балканот; меѓунационалните односи во Југославија и односот на КПЈ кон македонското национално прашање; односот кон малцинствата, народите и племињата; националното и аграрното прашање.

14. Решенија на VI Конференција на Балканската комунистичка федерација за националното прашање

- Југославија; српско-хрватско-словенски конфликт; борба на КПЈ за правото за самоопределување на народностите; македонското и тракиското прашање; националното прашање во Романија; прашањето на националните малцинства во Грција.

15. Таен дипломатски архив на царската влада

- Извадок од зборникот дипломатска преписка за состојбата во Европа и на Балканот во 1912-1913 год.

16. “Коммунистический интернационал” - “Комунистичка интернационала” бр. 7

Г. Димитров, *Положбата на Балканот и задачите на Балканската комунистичка федерација*

- Меѓународното значење на Балканот; положбата на Балканот во 1924 год.; положбата по VII Балканска конференција; пораз на македонските револуционери во Бугарија и зближување на организацијата на Протогеров со владата на Цанков; противречности меѓу балканските земји предизвикани од територијални претензии; преселби на народите на Балканот; национално-револуционерна програма на општо македонско движење по поразот на гр. Александров-Протогеров; левите движења на Балканот; аграрното прашање во балканските земји; ширење на белиот терор; создавањето и задачите на Балканската комунистичка федерација.

17. “Русский вестник” - “Руски весник”, 1903, XII

В. Теплов, *Сегашна фаза на македонското прашање*

- Злосторствата на Турците врз христијанското население; податоци за уништените села, куќи и убиените лица во Битолскиот вилает; дејноста на католичката и протестантската пропаганда; иницијатива на руската царица за собирање помош за настраданите во Македонија; конгрес на “пријателите на Македонија и Ерменија” во Париз; односот на Грците кон словенското население; идеја за автономија на Албанија и Епир и нивно здружување со Грција; бугарска нота до Портата и големите држави за причините на македонското востание и неговиот карактер; беседа на членовите на ВМРО Милетиќ и Георгиев за карактерот и целите на востанието; преговори меѓу Турција и Бугарија; митинг во Лондон за поддршка на словенското население; руско-австриска согласност за следење на спроведувањето на Мирцштегските реформи.

18. “Современник” - “Современик”, кн. VIII, 1913 год. (МФ-1055/328)

В. Водовозов, *На Балканот*

- Економската положба на балканските земји предизвикана со војната 1912/13 год.; манифестот на бугарскиот цар за објавување на војната; завојувачки карактер на договорите меѓу балканските држави и на балканските војни; резултатите од војната и мирот во Букурешт.

19. П. Миљуков, *Балканската криза и политиката на Извољски.* Делови од книгата.

Фотокопија на целата книга со прилог: 2 карти и текстот на турскиот устав - во МФ-1052.

Приказ на содржината на книгата - во обработката на МФ-1052.

20. “Красный архив” - “Црвен архив”, 1930, Т. XI III и XI IV

В. Мајков, *Турската револуција 1908-1909 година*

- Извештаи, телеграми, писма на дипломатски лица во Париз, Виена, Берлин, Цариград и др. места за состојбата по превратот во Турција, за

развитокот на младотурското движење со центар во Париз; за ставот на виенската влада; за одразот во Берлин; за бугарскиот однос кон настаните; за состојбата во Цариград; за стремежите на народностите во Македонија; за посетата на Солун од страна на српското друштво “Народна заштита”; за мислењето на англиската влада; одржувањето во Милано на основачкото собрание на Италијанско-отоманскиот комитет за трговски односи и др.

21. “Красный архив” - “Црвен архив”

Турската револуција 1908-1909 година, со предговор на А. Попов

- Материјали за најважните факти и основните етапи на движењето.

22. “Коммунистический интернационал” - “Комунистичка интернационала” бр. 21, 1922 год.

Хр. Кабакчиев, *Балканската политика на Антантата*

- Стопанска, финансиска, политичка криза на балканските земји; прифаќање на контрареволуционерни чети од СССР; борба против комунистичкото движење; противречности во самата Антанта; воени сојузи и договори меѓу балканските и подунавските земји.

МИКРОФИЛМУВАНА ГРАЃА ОД РУСКИ АРХИВИ

СПИСОК НА СТАРИ РАКОПИСНИ ТЕКСТОВИ

I. ГОСУДАРСТВЕННАЯ ПУБЛИЧНАЯ БИБЛИОТЕКА ИМЕНИ САЛТЫКОВА - ЩЕДРИНА (ДРЖАВНА ЈАВНА БИБЛИОТЕКА "САЛТИКОВ - ШЧЕДРИН" - ЛЕНИНГРАД)

1. МФ-322 Руска ракописна книга, Трескавечки кодик, сн. 139, дм 5,70

2. МФ-1489 Гилфердинг бр. 4, Дечанско четвороевангелие XIV век, сн. 214, дм 8,44

3. МФ-1490 Гилфердинг бр. 17, Дечански псалтир XIV век, сн. 207, дм 7,8

4. МФ-1491 Гилфердинг бр. 20, Зборник од манастирот "Црна Река", XIV век, сн. 182,

5. МФ-1492, Гилфердинг: п I 25; I п 747, 60

11 Одломка од црквени пеења X...-IV в.

11 Одломка од Лествица од Рилскиот манастир 1356 г.

4 л. "Сборник поучений" од ман. "Горноч"

ф. 92 Евангелие, XIV в., д. 2,27, сн. 27

6. МФ-1493 Верковиќ I 43, Евангелие чтения (Евангелие апракос) XIII в., сн. 184, дм 7,23

7. МФ-1494 Верковиќ I п 46 Апостол 1148 (Евангелие апракос) XIV в., сн. 104, дм 4,30

8. М-1495, Погодински 37, Служебник, сн. 93, дм 3,94

9. МФ-1496, Собрание листов 1983, Цветен триод XIV в., сн. 281, дм 10,92

10. МФ-1497, Вјаземски 124/4; 124/10, Одломки од "Орбельский триод", сн. 6, дм 0,48

11. МФ-1498, п I 122, Евангелие XIV в. (од разни збирки), сн. 91, дм 3,98

12. МФ-1498, п I 26, Ерусалимски типик, I пол XIV в., сн. 274, дм 10,30

13. МФ-1500, Верковиќ п I 102, "Орбельский триод", XIII в., сн. 250, дм 8,98

14. МФ-1501, Сарафов п I, Паремејник, кр. XII - поч. XIII в., сн. 76, дм 3,0

15. МФ-1502, Собрание листов 2736, Одломки од Служебник, XV в., сн. 3, дм 0,47

16. МФ-1503, Од разни збирки - п I 72, Празничен линеј, XV в., сн. 250, дм 250

17. МФ-1504, п I 33, “Иоана Златоуста литургия”, XV в., сн. 30, дм 1,80

18. МФ-1505, Гречи 70, Зборник, XII-XIII в., сн. 76, дм 3,85

19. МФ-1506, Верковиќ Г п I 104, Одломка од Откоих, XIV-XV в., сн. 28, дм 1,52

20. МФ-1620, Димитри Коматијан, Грчки ракопис, сн. 27, дм 1,55

21. МФ-1621, Евангелие од Матеја, Линеј за јули, Паремејник од 1271 и др., XIV-XV в., сн. 36, дм 2,35

22. МФ-1915, Византийские истории..., Летопис великого логоета Георгийа Акрополита, 1863, сн. 139, дм 5,44

23. МФ-1916, Византийские истории - 1862, Римская история Никифора Григория - 1862, сн. 317, дм 11,89

24. МФ-1917, Ф. И. Успенский, Материалы для истории землевладения, в XIV века, 1883, сн. 32, дм 1,32

25. МФ-XCIX/1186, Иконописен оригинал, XVII в., сн. 108, дм 4,10

II. БИБЛИОТЕКА АН СССР - ЛЕНИНГРАД
(БИБЛИОТЕКА НА АН СССР - ЛЕНИНГРАД)

1. МФ-1425, Сирку 1-Посен триод (4.5.13-Цветен триод; 4.5.15-7- Посен триод; 4.6.17-9- Цветен триод; 6.19.11.Октоих; 4.5.20-12-Чин пострижениjа; 4.5.21-13-Линеj за jуни), XIII-XIV в., сн. 48, дм 2,25

2. МФ-1426 т.5.23, 4.5.24, 4.5.11-Сирку 15, 16, 3, XIII-XIV в., сн. 10, дм 0,81 (Апостол пракс., Месецеснов апостол, Псалтир)

3. МФ-1427, 4.5.12, Сирку 4, XIV в., Посен триод, сн. 9, дм 0,85

4. МФ-1428, 4.5.14, Сирку 6, XIII в., Посен триод, сн. 13, дм 0,86

5. МФ-1429, 4.5.16, Сирку 8, XIII в., Посен триод, сн. 3, дм 0,31

6. МФ-1430, 4.5.22, Сирку 14, XIV в., Посен триод, сн. 4, дм 0,5

7. МФ-1431, 13.1.4, Сирку 21, XIV в., Посен триод, сн.191, дм 7,65

8. МФ-1432, 31.1.11, Сирку26, XVI в., Четвороевангелие, сн. 231, дм 7,65

9. МФ-1433, 13.1.13, Сирку 27, XIV в., Апостол, сн. 206, дм 8,44

10. МФ-1434, 13.1.18, Сирку 32, XVI в., Посен триод, сн. 328, дм 11,80

11. МФ-1435, 13.1.19, Сирку 33, XVI в., Посен триод, сн. 339, дм 13,28

12. МФ-1436, 13.1.20, Сирку 34, Празничен линеj 1535, сн. 295, дм 12,25

13. МФ-1437, 13.1.21, Сирку 35, XIV в., Цветен триод, сн. 322, дм 13,86

14. МФ-1438, 13.1.22, Сирку 36, XVI в., Празничен линеj, сн. 279, дм 11,18

15. МФ-1439, 13.3.6, Сирку 42, XV в., Октоих, сн. 81, дм 3,11

16. МФ-1440, 33.3.7, Сирку 43, XVI в., сн. 144, дм 6,32, Служабник

17. МФ-1441, 13.4.1, Сирку 44, XV в., Линеj за jануари и август, сн. 280, дм 10,33

18. МФ-1442, 13.5.12, Сирку 49, Повести за Александар Македонски, XVIII в., сн. 121, дм 5,25

19. МФ-1443, 13.5.14, Сирку 51, Требник со додатоци, XIX в., сн. 54, дм 237

20. МФ-1444, 13.5.18, Сирку 55, Дамаскин со додатоци, 1765, сн. 184, дм 7,74

21. МФ-1445, 13.6.16, Сирку 65, Сборник Сказания и жития святых, 1796, сн. 210, дм 8,00

22. МФ-1446, 13.6.17, Сирку 66, Сборник Слова и поучения, 1824, сн. 119, дм 4,70

23. МФ-1447, 13.6.19, Сирку 68, Сборник Слова и сказания, XIX в., сн. 218, дм 8,60

24. МФ-1448, 13.7.1, Сирку 70, Златоустый сборник, XIV в., сн. 13, дм 0,64

25. МФ-1449, 13.7.3, Сирку 72, Шестодиев служабник, XVI в., сн. 127 дм 5,64

26. МФ-1450, 13.7.4, Сирку 73, Четвороевангелие, XVI в., сн. 180, дм 7,20

27. МФ-1451, 13.7.13, Сирку 75, Пролог стишни, XIV в., сн. 267, дм 10,86

28. МФ-1452, 13.7.20, Сирку 80, Линеј за септември, XVI в., сн. 8, дм 0,44

29. МФ-1453, 13.8.2, Сирку 84, Пролог за зимска половина, I пол. на, XVI в., сн. 302, дм 11,77

30. МФ-1454, 13.3.1, Јацемирски 34, Богословия Иоана Дамаскина, XV в., сн. 131, дм 5,20

31. МФ-1455, 13.3.14, Јацемирски 41, Псалтир, XV в., сн. 179, дм 8,07

32. МФ-1456, 13.3.16, Јацемирски 43, Обиход со неуми, сн. 16, дм 1,30

33. МФ-1457, 13.3.17, Јацемирски 44, Зборник, XIV в., сн. 187, дм 7,07

34. МФ-1458, 13.3.18, Јацемирски 45, Сборник Слова и поучения, XV в., сн. 364, дм 13,36

35. МФ-1459, 13.3.19, Јацемирски 46, Зборник од 1448 год., сн. 482, дм 17,16

36. МФ-1460, 13.3.20, Јацемирски 47, Зборник, XV в., сн. 200, дм 8,00

37. МФ-1461, 13.3.24, Јацемирски 52, Зборник, XVI в., сн. 118, дм 5,00

38. МФ-1462, 13.5.19, Јацемирски 83, Зборник 166, сн. 138, дм 6,45

39.МФ-1463, 13.6.13, Јацемирски 90, Зборник од XV в., сн. 131, дм 5,67

40. МФ-1464, 13.7.35, Јацемирски 110, Григориј Цамблан, XIX в., сн. 123, дм 4,80

41. МФ-1465, 13.7.11 и др., Јацемирски, Одломки, XIV-XIX в., сн. 28, дм 1,63

42. МФ-1516, Евангелие апракос, 1495 год., сн. 500, дм 20,70

43. МФ-1517, Евангелие апракос, XIII-XV век и др., сн. 28, дм 4

44. МФ-1518, Варлаам и Иосиф и Стефанит и Икнилат, сн. 239, дм 9,75

45 МФ-1519, Евангелие апракос, 1495 год., сн. 227, дм 9,18

46. МФ-1520, Мануиловски апостол, XII в., сн. 6, дм 0,41

47. МФ-1520, Мануиловски апостол, XIII в. и др., сн. 26, дм 1,82

48. МФ-1524, Дамаскини с прибавлениями, 1765 г., сн. 188, дм 7,58

49. МФ-1525, Шестодиев службеник, XVI в., сн. 129, дм 5,20

50. МФ-1526, Дамаскини с прибавлениями, 1686 г., сн. 382, дм 16,18

51. МФ-1527, Сборник новоболгарский и др., XI-XIX в., сн. 157, дм 8,81

52. МФ-1528, Хронограф Зонари, XVI в., сн. 458, дм 20,81

IV. ИНСТИТУТ РУССКОЙ ЛИТЕРАТУРЫ - ЛЕНИНГРАД (ИНСТИТУТ ЗА РУСКА ЛИТЕРАТУРА - ЛЕНИНГРАД)

1. МФ-2567, Иконописен сборник лицевой, XVIII в., сн. 398, дм 21,40

2. МФ-1466, Збирка В.И.Григорович, Паремејник, XII-XIII в., сн. 107, дм 4,14

3. МФ-1467, Григорович бр. 4, Псалтир, XIII в., сн. 287, дм 15,40

4. МФ-1468, Григорович бр. 8, Бојанско евангелие, XII-XIII в.,

5. МФ-1469, Григорович 9, Евангелие апракос, XIV в., сн. 122, дм 4,20

6. МФ-1470, Григорович 10, Одломки од евангелие, XIII-XIV в., сн. 39, дм 2,4

7. МФ-11, Одломки од евангелие, XIV в., сн. 4, дм 0,16

8. МФ-1472, Григорович 12, Одломки од Драгино евангелие, XIII в., сн. 20, дм 1,6

9. МФ-1473, Григорович 13, Одломки од Охридски апостол, XII в., сн. 116, дм 4,70

10. МФ-1474, Григорович 14, Одломки од Слепченски апостол, XII в., сн. 14, дм 0,50

11. МФ-1475, Григорович 15, Одломки од Апостол, XIV в., сн. 4, дм 0,33

12. МФ-1476, Григорович 16, Апостол, XIV в., сн. 192, дм 7,23

13. МФ-1477, Григорович 18, Проповед на Јован Златоуст, XIII в., сн. 6, дм 0,26

14. МФ-1478, Григорович 21, Зборник од манас. Зограф, XIV в., сн. 39, дм 1,51

15. МФ-1479, Григорович 23, Одломки од Пролог, XIII в., сн. 9, дм 0,41

16. МФ-1480, Григорович 24, Одломки од Пролог, XVII в., сн. 23, дм 1,20

17. МФ-1481, Григорович 31, Бугарски синодик и др., XIII-XVIII в., сн. 33, дм 1,05

18. МФ-1482, Григорович 33, Одломки од Требник, XII-XIII в., сн. 10, дм 0,42

19. МФ-1483, Григорович 36, Одломки од Октоих, XII-XIII в., сн. 6, дм 0,42

20. МФ-1484, Григорович 38, Одломки од Посен триод, XIV в., сн. 5, дм 0,57

21. МФ-1485, Григорович 39, Одломки од Посен триод, XIV в., сн. 9, дм 0,68

22. МФ-1485, Григорович 42, Одломки од Празничен линеј, XIII в., сн. 5, дм 0,50

23. МФ-1487, Григорович 44, Одломки од линеј за јуни, XIV в., сн. 5, дм 0,42

24. МФ-1488, Ерусалимски типих од Хилендар, сн. 246, дм 10,00

25. МФ-1595, Слепчански апостол, XII в., сн. 8, дм 0,73

26. МФ-1596, Паремејник, XII в., сн. 102, дм 5,17

27. МФ-1597, Охридски апостол, XII в., сн. 115, дм 4,74

28. МФ-XCVIII, Македонско-славянский сборник с приложением словаря, П. Драганов, 1894, сн. 1166, дм 5,38

29. МФ-1521, Пролог стишний за январь-февраль, XV в., сн. 37, дм 1,71

30. МФ-1522, Поучение иноческое, XIV в., дм 0,76

31. МФ-1523, Пролог стишний за май-август, XV в., сн. 19, дм 1,08

32. МФ-1529, Евангелие апракос, XV в., сн. 3, дм 0,38

33. МФ-1530, Псалтир, XVI в., сн. 346, дм 12,58

34. МФ-1531, Пандекти Никона Черногорца, сн. 377, дм 14,18

35. МФ-1532, Диоптра и житие Андрея Юуродивого, XIV в., сн. 50, дм 1,92

36. МФ-1533, Службеник, сн. 52, дм 2,10

37. МФ-1534, Триод постный из Леснова, сн. 20, дм 1,09

38. МФ-1535, Сборник слов, сн. 66, дм 2,71

39. МФ-1536, Патерик скитский, сн. 85, дм 4,24

40. МФ-1537, Отрывок из октоиха, сн. 8, дм 0,84

41. МФ-1538, Отрывок Тетраевангелия, сн. 5, дм 0,52

42. МФ-1539, Авва Доротей и Симеон Новый Богослов, сн. 249, дм 9,82

43. МФ-1540, Патерик скитский, сн. 14, дм 3,38

44. МФ-1541, Евангелие, XIV в., сн. 137, дм 5,17

45. МФ-1542, “Зонара”, сн. 53, дм 2,49

46. МФ-1543, Поучение Аввы Доротея, XIV в., сн. 252, дм 9,69

47. МФ-1544, Толкование на Псалтиря Никиты Ираклийского, 1345 год., сн. 160, дм 6,84

48. МФ-1545, Беседы св. Григория папы римского, XV в., сн. 231, дм 9,25

49. МФ-1546, Синодик, XV в., сн. 164, дм 7,00

50. МФ-1547, Четвороевангелие, XV-XVII в., сн. 35, дм 3,19
51. МФ-1548, Отривки юсовых текстов, XIV-XV в., сн. 142, дм 5,08
52. МФ-1549, Псалтир, XV-XVI в., сн. 176, дм 6,62
53. МФ-1550, Четвороевангелие, XV-XVI в., сн. 253, дм 10,14
54. МФ-1551, Сборник, XIII-XIV в., сн. 116, дм 4,14
55. МФ-1552, Четвороевангелие, XV-XVI в., сн. 190, дм 6,28
56. МФ-1553, Отрывки из Паренезиса и Линеи, XIV в., сн. 40, дм 1,62
57. МФ-1554, Копии актов Павловского монастиря, сн. 28, дм 1,14
58. МФ-1555, Св. Иоани Лествички 1384, сн. 5, дм 0,29
59. МФ-1557, Сборник слов Максима Исповедника, сн. 5, дм 0,29
60. МФ-1558, Пандекти Никона Черногорца, XVII в., сн. 773, дм 32,74
61. МФ-1559, Октоих, XV в., сн. 159, дм 6,63

ГОСУДАРСТВЕННЫЙ ИСТОРИЧЕСКИЙ МУЗЕЙ - МОСКВА
(ДРЖАВЕН ИСТОРИСКИ МУЗЕЈ - МОСКВА)

1. МФ-1556, Отрывки из Триоды сн. 15, дм 0,74
2. МФ-1599, Наровски псалтир, XIII в., сн. 281, дм 11,05
3. МФ-1603, Хлудов триод, XIII в., сн. 205, дм 8,32
4. МФ-1604, Хлудов паремејник, сн. 170, дм 6,49
5. МФ-1615, Грчки ракописи на Димитрија Хомотијан, сн. 1302, дм 31
6. МФ-1824, Ракописи од Худовиот зборник, рак. бр. 1, XVI в., сн. 431, дм 16,34
7. МФ-1825, Ракописи од Худовиот зборник, рак. бр. 7, XV-XVI в., сн. 387, дм 14,69
8. МФ-1826, Ракописи од Худовиот зборник, рак. бр. 20, XIV-XV в., сн. 243, дм 9,15
9. МФ-1827, Ракописи од Худовиот зборник, рак. бр. 20, XVI в., сн. 358, дм 13,63
10. МФ-1828, Ракописи од Худовиот зборник, рак. бр. 31, XIV в., сн. 271, дм 10,19

И Н Д Е К С И

ЛИЧНИ ИМИЊА

А

Абдул Азис - султан:

Абдул Меџид - султан:

Акиф-паша:

Аксаков И.С.:

Александар:

Александар II - цар:

Александар Македонски:

Александров:

Алексеев, С.Т.:

Амулиќ И. (Demaison):

Амфитеатров, А.:

Андраши - гроф:

Андреев, Л.:

Антоновиќ, Н.:

Анфим - егзарх:

Атанасов, Марко:

Б

Балканова С. - учителка;

Барби, А:

Башмаков (Вешчиј Олег):

Белиќ, А. И.:

Бело, Јусуф Али:

Белорусов:

Вехтерев, В.:

Бискучио, Николај:

Бискучио, Пјотр:

Бискучио, Силвио:

Благоев, С.:

Бобатинов, Х.:

Богданов, В.:

Богучарски, В.:

Бодуен де Куртене, И. А.:

Брзанов, Б.:

Булгарис, Леонидас:

В

Вавси Ефенди:

Вега:

Везанков, А.:

Везенков, В.:

Везенков, В. С.:

Везенков, К. И.:

Везенков, Стојан:

Венедикт - митрополит:

Верковиќ, Е.:

Верковиќ, С.:

Викторов-Топоров, В.:

Вјаземски:

Влассо, Еркјулес (Иракли):

Влахов, Д.:

Водовозов, В. В.:

Војданов, С.:

Вукаловиќ, Лука:

Вулгарис, Л.:

Г

Гарибалди:

Ганем, Халил:

Генчиќ, Г. А.:

Георг I :

Георгиев:

Георгиев, Боне:

Гилфердинг, А. Ф.:

Гиновски, Панајот:

Григорев, Дионисиј: 116

Везенков,, В.И.:

Грот, К. Ј.:

Гучков, Н. И.:

Д

Данилов:

Делчев, Г.:

Демјанис:

Державин:

Дијамандиев:

Дијамандиев, В.: 26

Димитров, Ѓ.:

Димов, Атанас:

Димов, Д. Х.:

Димов, Н.:

Долобко, М.:

Драганов, П. Д.:

Дринов, М:

Дугонин, М. Л.:

Духовецки, Ф.:

Ѓ

Ѓоловиќ, А. С.:

Е

Елисавета I:

Еренталь:

Ж

Жарковиќ, С.:

Жечкин, Ст.:

Жинзифов, Р.:

З

Захариев, Т. З.:

Зографски, Арсение:

Зуев, В. И.:

Зукале:

И

Иваноски, В.:

Игнатјев, Н. П. :

Извољски, А. П.:

Илиевска, К.:

Ињин, С.:

Инсаров, Х. Г.:

Ј

Јагиќ, И. В.:

Јакубовски, Н. Ф.:

Јанков:

Јацемирски:

Јужанов, Е. П. :

Јусуф-беј:

К

Кабакчиев, Хр.:

Калмиков, А.:

Каравелов:

Карлова, М.:

Качановски, В. В.:

Кашинцев, И.:

Кирил (и Методиј):

Кирјазовски, Р.:

Киров, Димитри:

Ковалевски, Е. П.:

Ковалевски И. М.:

Козма - архимандрит:

Коларов, В.:

Кондаков, Н. П.:

Кондратјева, В. Н.:

Константинов, Христо:

Константиновиќ, Г.:

Кораблев, В. Н.:

Корнилов, Ф. П.:

Красножен, М.:

Кочубински, А. А.:

Кунци, А. А.:

Л

Лавров, П. А.:

Лаговски А. Е.:

Ламански, В. И.:

Лапе, Л.:

Лапе, А.:

Ленин, В. И.:

Лерој, А.:134

Леонидас, Вулгарис:

Лобанов - Ростовски:

Љјапунов, Б. М.:

Љјашченко, А. И.:

Љ

Људевит, С.:

М

Магнес, Даниил:

Максимов, В.:

Мајков, В.:

Македонски, Александар:

Маргарит, Апостол:

Марков, Д. П.:

Марков, Илија:

Марков, Ињо:

Мелетие - митрополит:

Миладинов, Д.:

Миладинова, Царевка:

Миладиновци - браќа:

Милан, кнез:

Милетиќ :

Милорадовиќ, М.

Миљуков, П.:

Мирчев, Ј.:

Мисирков, К.:

Митров, А. К.:

Митхад:

Михајловски, конзул:

Михајловски, Ст.:

Михајловски:

Мишев, К. Д.:

Мошин, В.:

Мурад-беј:
Мусевич, П. Ф.:
Мустоксиди - конзул:
Мушевиќ,Марко Атанасов:

Н
Настиќ:
Натанаил, митрополит:
Најт, Ф.:
Некљудов:
Неснин-беј:
Нијази:
Никола I:
Николаевиќ, Ф. А.:
Николов:
Ничота, Н. К.:
Никифор, јеромонах:
Нодо, Љ.:
Ношчев, И.:

О
Обшчиј, Исак Р.:
Обреновиќ, М.:
Омер Февзи-паша:
Онкен:
Офенберг:

П
Палаузов, Н.:
Паљмов, П. С.:
Паница:
Паранхи, Георги:
Паранхи, Димитри:
Паули, Г.:
Пантелејмон, јеромонах:
Пелагиќ, В.:
Пељски, К.:
Перовски - Петрово - Соловово, М. М:
Петар I:
Петков, Цеко:
Петковиќ:
Петковски, Р. Т. :
Петров, Ѓ.:
Пирински, Г.:
Попов, А.:
Попов, Н. А.:
Попов, Нил:
Преклонски:
Прличев, Г.:
Протогеров:
Пулески, Ѓ.:
Путјата А. Д.:

Р
Радев, П.:
Раздолов, А.:
Рачински, А. В.:
Рекли, Елиза:
Ристовски, Б.:
Риттих, А. Ф.:
Романис, К.:
Ростковски:
Ростовски, А.:
Русуленчиќ, Р.:

С

Саиб-паша:
Самуил:
Сандански, Ј.:
Сапунов, С. Н.:
Сарафов, Б.:
Сементовски-Курило, Д. К.:
Семиз, Д. И.:
Силјанов, Г. А.:
Симеон, архимандрит:
Сирку:
Смјелков, В. М.:
Спростанов, Н. С.:
Стаменковиќ:
Станишев, К.:
Станишева, С.:
Стателов, А.:
Стоенова, А. С.:
Стоилов, М.:
Стојановиќ, Л.:
Стојановиќ, Н.:
Стојковиќ, Стојан:
Стон (Мис Стон):
“Странник”:
Страшимиров, А.:
Стремјага:
Сурин, Н.: 106
Сухомлинов, М. И.:
Scardiacus:

Т

Теплов, В. Ј.:
Терзиовски, Р.:
Тодоровски, Г.:
Трајановски, А.:
Тимаев, Е.:
Тимов, С.:

Ќ

Ќамил-беј:

У

Узуновиќ, Х.:
Улјанов, М. К.:
Умбаров, П.:
Ундољски:
Успенски, П. :
Успенски, Ф.И.:

Ф

Фадеев, Р.:
Февзи-паша, Омер:
Федоров, П. В.:
Фердинанд:
Фирмилијан:

Х

Халил, Ганем:
Хамид, султан:
Хаџидимов, Д.:
Хитрово М. А.:
Хрисанду, игумен:
Христов, Н.:
Хубмаер:
Хусни-паша:

Ц

Цанков:

Церетели, А. И.:

Цонцев:

Цуцев, Ив. К.:

Ч

Чуповски, Д.:

Чуповски, П.:

Чхенкели, С. Д.:

Ш

Шапкарев, К.:

Шахматов, А. А.:

Шах-Паронианц, Л. М.:

Шемси-паша:

Шишманов, И. Д.: 91, 92

Шофман, А. С.:

ГЕОГРАФСКИ

А

Австрија:

Австро-Унгарија:

Адријанопол:

Акрон:

Албанија:

Америка:

Англија:

Атина:

Атон:

Б

Балкан (Балкански Полуостров):

Белград:

Бердјанск:

Берлин:

Берат:

Берово:

Битола:

Богашево:

Босна и Херцеговина:

Бугарија:

Букурешт:

Бухлау:

В

Велес:

Виена:

Воден:

Возарци,

Волос:

Г

Галичник:

Гевгелија:

Германија:

Голема Река:

Горна Река:

Гостивар:

Грција:

Д

Дебар:

Долна Река:

Драч:

Дупница:

Е

Европа:

Европска Турција:

Елбасан:

Епир:

Ж

Женева:

Житоши.:

З

Загреб:

И

Италија:

Ј

Југославија:

К

Кавказ:
Казањ:
Кале:
Канада:
Карас (Црна Река):
Кагуљ:
Киев:
Кипар:
Кичево:
Корча:
Кочани:
Кратово:
Крива Паланка:
Крит:
Крушево:
Кукуш:
Куманово:

Л

Лариса:
Лондон:

М

Македонија:
Мала Азија:
Мала Река:
Мариово:
Милано:
Мичиген:
Москва:

О

Одеса:
Одринско:
Охајо:
Охрид :
Охридско Езеро:

П

Париз:
Петроград (Петербург, Ленинград):
Пламен:
Плоешти:
Полтава:
Постол.:
Прилеп:

Р

Радовиш:
Ревел:
Ресен:
Романија:
Русија (СССР):

С

САД:
Свети Врач:
Серез:
Скопје:
Словенија:
Солун:
Софија:
Србија:

СССР (Русија):
Старо Нагоричани:
Струга:
Струмица:

Т

Тесалија:
Тиквеш:
Тракија:
Трново:
Турција (Отоманска Империја,
Турска Империја):

Ф

Франција:

Х

Харихан:
Харков:
Хрватска:

Ц

Царево Село:
Цариград:
Цетиње:
Црна Гора:

Ч

Чикаго:

Џ

Џумаја:

Ш

Шпанија:
Штип:

ХРОНОЛОШКИ

1711
МФ-1049

1712
МФ-1049

1715
МФ-1049

1758
МФ-1049

1840
МФ-2800, 1045

1844
МФ-1045, XC dbl 1073

1845
МФ-1045, XC dbl 1073

1846
МФ- XC dbl 1073, 2800, 1045

1847
МФ-1045

1851
МФ-XCVI/1146, 319

1852
МФ-319

1853
МФ-1045

1854
МФ-1049

1855
МФ-1049

1857
МФ-319

1857
МФ-1046, 319

1858
МФ-320

1859
МФ-XCVI/1146

1860
МФ-XCVI/1146, 320

1861
МФ-1050, 1049

1862

МФ-1046, 1050, XCVI/1146

1863

МФ-1046, 1050, XCVI/1146

1864

МФ-559 (1044, А, Б, В, 1048), 1046, 1050, XCVI/1146, 505

1865

МФ-559 (1044, А, Б, В, 1048), 1046, 1050, XCVI/1144

1866

МФ-559 (1044, А, Б, В, 1048), 1046, 1050

1867

МФ-559 (1044, А, Б, В, 1048), 1046, 1050, 1045, 2800

1868

МФ-1046, 1050, 1045, 319, 320, 2800, 1049

1869

МФ-1050, 1045

1870

МФ-559 (1044, А, Б, В, 1048), 1050, 1045, XCVIII/1-23

1871

МФ-1046, 1050, 1045

1872

МФ-1046, 1050, XCVI/1146, 1045, 2800

1873

МФ-1045, 2800, 1046, 1050, 1045

1874

МФ-1046, 1050, 1045, 505

1875

МФ-1046, 1050

1876

МФ-1046, 1050, 1045, 320, 2800, 1052, 1059, 1062

1877

МФ-1045, 2800, 1049, 1057, 1063, 1062

1878

МФ-559 (1044, А, Б, В, 1048), 1045, 2800, 1049, 1063

1879

МФ-559 (1044, А, Б, В, 1048), 2800, 1045

1880

МФ-559 (1044, А, Б, В, 1048)

1881

МФ-559 (1044, А, Б, В, 1048), 320, 1049

1882

МФ-XCVI/1146, 1920

1883

МФ-1049

1884

МФ-1920

1885

МФ-4375, 319, 320, 1920, XVIII/1169

1886

МФ-XCVI/1147, 319, 320, 2800, 1056

1887

МФ-1927

1888

МФ-1927, 1045, 2800, 1049, XCVI/1144

1890

МФ-XCVI/1147

1891

МФ-XCVI/1147, 1045, 2800

1892

МФ-559 (1044, А, Б, В, 1048)

1893

МФ-320, 1060

1895

МФ-1927, 1055, 1062, 1053

1896

МФ-1927, 1055, 1062, 1053

1897

МФ-1920, 1052, 1063, 1053

1898

МФ-1053

1899

МФ-1927, XCVI/1144, 1062

1900

МФ-1055

1901

МФ-XVIII/1170, 1927, 1920, 1055, 1053

1902

МФ-319, 320, 1920, 1063, 1055, 1056, 1060, 1053

1903

МФ-1061, XCVI/1145, 1927, 4375, 319, 1920, 1052, 1063, 1055, 1056, 1060, 1062, XCVIII/1165, 1053

1904

МФ-XCVI/1145, 1927, 319, 320, 1920, 1055

1905

МФ-XCVI/1145, XVIII/1170, 1927, 10.49, 1060, 1059, XCVIII/1165

1906

МФ-1920, 1060, 1062

1907

МФ-XCVI/1145, 1920, 1063, 1056

1908

МФ-1927, 1920, 1052, 1058, 1063, 1055, 1059

1909

МФ-1927, 319, 1920, 1052, 1063, 1062

1910

МФ-319, 1049, 1063, 1062

1911

МФ-1061, XCVI/1145, 320, 1920

1912

МФ-1061, XCVI/1145, 1927, 319, 1920, 1063, 1253, XCVIII/1165

1913

МФ-319, 320, 1920, 1063, 1055, XVIII/1169, 1056, XCVIII/1165

1914

МФ-319, 320, 1920, 505, 2799, XCVIII/1165

1915

МФ-319, 320, 1920, 1057, 2799, 1055, 1253, 1056, 1064

1917

МФ-1056

1922

МФ-1063

1923

МФ-1059

1924

МФ-1063

1927
МФ-1059

1928
МФ-2059

1929
МФ-2059

1930
МФ-2059

1932
МФ-2059

1933
МФ-2059

1934
МФ-2059, 1059

1935
МФ-2059, 1059

1936
МФ-2059

1939
МФ-1057

1960
МФ-1063

1963
МФ-1060

ТЕМАТСКИ

Воено-политичката ситуација на Балканот

Албанското прашање: МФ-1063, XVIII/1169, 1060, 1059, XIVIII/1165

Борба за независност на балканските народи: МФ-559 (1044, А, Б, В, 1048), 1050, 505, 1052, 1063, 1253, 1062

Бугарија: МФ-1053

Грција: МФ-1059

Југославија - СХС: МФ-1063, 1059

Комунистичкото движење во Југославија: МФ-2059, 1063

Македонско-албанските односи: МФ-559 (1044, А, Б, В, 1048), 1060, XCVIII/1165, 1053

Српско-бугарските односи во врска со македонското прашање: МФ-1055

Разбојнички банди: МФ-1046, 1050, 1049, 1253, XVIII/1169, 1056, 1060, 1062, 1053

Балканска комунистичка федерација: МФ-1059

Балканска федерација: МФ-1052, 1063, 1055, XVIII/1169, 1059, 1053

Војни

Балкански војни: МФ-1063, 1055, 1253, XVIII/1169, 1056, 1064, 1059

Прва светска војна: МФ-1063

Востанија

Отпор против турската власт во Македонија: МФ-1046, 1050, 320, 1253, XVIII/1169, 1056, 1060, 1053

Кресненско востание: МФ-1253

Илинденско востание: МФ-1063, 1253, 1054, 1062

Разловечко востание: МФ-1253

Географски карти: МФ-319, 1052, 1063, 1253, 1056, 1059

Големите сили и Македонија

Австро-Унгарија: МФ-1063, XVIII/1169, 1060, 1053

Русија: МФ-1063, XVIII/1169, 1060, 1064, XCVIII/1165, 1053

Западноевропските држави: МФ-1063, 1055, 1253, 1064, XCVIII/1165, 1053

Руска помош за македонските цркви и училишта: МФ-559 (1044, А, Б, В и 1048), 1046, XCVI/1146, 1920

Дипломатска преписка: МФ-1046, 1050, XCVI/1147, 505, 1063, 1060

Договори

Берлински: МФ-559 (1044, А, Б, В и 1048), 1063, 1253, 1062

Букурешки: МФ-1063, XVIII/1169, 1059

Мирцштегски: МФ-1052, 1063, 1253

Санстефански: МФ-1253,1062, 1053

Цариградска конференција: МФ-505, 1062

Друштва:

"Добротворен сојуз" - Софија: МФ-1059

Друштво за словенска меѓусебна помош: МФ-1055

Друштво за словенско научно единство - Петроград: МФ-10-55

"Македонско друштво" - Серез: МФ-1049

Македонски друштва во Бугарија: МФ-1053

Македонски комитет: МФ-1059

Македонско друштво - Софија: МФ-1053

Македонско-одринско општество во Кале: МФ-320

Московско словенско добротворно друштво: МФ-1049

"Руско-македонско добротворно друштво": МФ-1920

"Силогос": МФ-1049

Словенско друштво - Петроград:

-Славјано-македонско научно-литературно другарство во Петроград 1902-1912 преименувано во Словено-македонско национално-просветно другарство "Св. Кирил и Методиј": МФ-1064, 319, 1920

Емиграција

Македонска емиграција во Русија: МФ-1055

Македонска колонија - Петроград: МФ-XVIII/1169

Македонски студенти во Русија: МФ-559 (1044, А, Б, В и 1048), XCVI/1146, 319, 320, 1920, 2800, XCVIII/1165

Македонска емиграција во Америка: МФ-320, 1059, XCVIII/1165

Македонски здруженија во емиграција МПО (Македонски прогресивни групи) МНС (Македонски народен сојуз): МФ-1059

Македонски револуционерни друштва

Револуционерно движење во Македонија: МФ-1061, 1049, 1058, 1057, 1063, 1055, 1253, 1056, 1060, 1059, 1062, 1053

Афера "Мис Стон": МФ-1053

ВМРО: МФ-320, 1058, 1057, 1063, 1253, 1058, 1060, 1059, 1062, 1053

Серската група: МФ-1063

Солунските атентати: МФ-1060

Солунската револуционерна организацицја: МФ-1062

Младотурската револуција: МФ-1052, 1057, 1063, 1253, 1059, 1062, 1053

Националното прашање во Македонија и Бугарија: МФ-1059

Национално-верски прашања

Црковни борби (верски судири): МФ-1046, 1050, 319, 1049, 1062

Црковни прашања: МФ-559 (1044, А, Б, В и 1048), 1050, 1053

Партии:

Бугарска комунистичка партија: МФ-1059

"Единство и прогрес": МФ-1062

Комунистичка партија на Југославија: МФ-1063

Македонски револуционерен социјал-демократски сојуз: МФ-1059

"Млада Турција": МФ-1053

Народна федеративна партија: МФ-1057, 1063, 1059, 1062

Патеписни белешки за Македонија: МФ-559 (1044, А, Б, В и 1048), 1046, 1050, 1045, 320, 2800, 1049, XCVI/1144, XCVIII/11-23, 1063, 1056, 1062

Печат: МФ-1046, XCVI/1145, XVIII/1170, 1045, 319, 1920, 1055, XLVIII/1165, 1053

Положбата во Македонија

Политичка, економска и друга состојба во Македонија: МФ-1046, 320, 505, 1058, 1057, 1063, 1055, 1253, XVIII/1169, 1056, 1060, 1059, 1062, XCVIII/1165, 1053

Индустрија: МФ-1050, XCVI/1147, 1057, 1062

Занаетчиство: МФ-XCVI/1147

Зедмјоделство: МФ-XCVI/1147, 1063, XCVI/1147, 1063, XVIII/1169, 1056, 1059, 1062

Сообраќај - изградба на патишта и мостови: МФ-1046, 1050

Трговија: МФ-1050, XCVI/1147, 319, 1087

Финансии: МФ-1053

Просвета и култура:

Просвета - словенски училишта: МФ-559 (1044, А, Б, В, 1048), 1046, 1050, XCVI/1146, 319

Култура - етнологија - етнографија: МФ-1046, 1927, 4375, 1045, 1920, XC dbl 1073, 2800, 1063, 1056, 1060

Културни дејци: МФ-1050, XCVI/1145, XVIII/1170, 1927, 1045, 319, 1920, 2800, 1058

Лингвистика: МФ-XCVIII/1165

Печалбарство: МФ-XCVI/1147

Преселби на народите на Балканот: МФ-1063, XVIII/1169

Репресалии на турската власт во Македонија: МФ-1046, 1050, 1061, 1063, 1253, 1056, 1053

Реформи во Македонија: МФ-1046, 1050, 1061, 505, 1052, 1063, 1253, 1056, 1060, 1059, 1062, 1053

Руско-турски односи: МФ-505, 1052

Статистички податоци за Македонија: МФ-559 (1044, А, Б, В и 1048), 1046, 1050, XCVI/1147, 1061, XCVI/1146, 319, XCVI/1144, 1063, 1253, 1056, 1059

Пропаганди

Странски пропаганди: МФ-319, 1049, 1058, 1057, 1063, 1253, XVIII/1169, 1056, 1060, 1059, 1062, 1053

Бугарска: МФ-1061, 1058, 1055, 1253, 1056, 1053

Грчка: МФ-1046, 1050, 1058, 1055, 1253, 1056, 1062, 1053

Романска: МФ-1050, 1056, XCVIII/1165, 1053

Српска: МФ-1061, 1055, 1253, 1056, 1062, 1053

Француска: МФ-1046, 1058, 1063

Верски пропаганди во Македонија: МФ-1046, 1050, 1049, 1057, 1053

Католичка и протестантска: МФ- XVIII/1169, 1056

Турска државна управа

Турција (Турска Империја): МФ- XCVIII/1165, 1053

Администрација: МФ-1046, 1050, XCVI/1147, 1253, 1062, 1053

Даноци: МФ-1046, 1050, XCVI/1147, 1058, 1063, 1053

Турски затвори: МФ-1062, 1053

Фотографии, портрети: МФ-1253